

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
EVGENIJE TANČEVA
přednesené dne 27. února 2020¹

Věc C-897/19 PPU

**I. N.,
za účasti:
Ruské federace**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Vrhovni sud (Nejvyšší soud, Chorvatsko)]

„Dohoda o EHP a svoboda přijímat služby – Vzájemná důvěra a společný evropský azylový systém – Nařízení Dublin III a státy přidružené k Schengenské úmluvě – Žádost třetího státu o vydání adresovaná členskému státu EU v souvislosti se státním příslušníkem ESVO – Udělení azylu tímto státem ESVO před nabytím státní příslušnosti státnímu příslušníkovi EHP, na kterého se vztahuje žádost o vydání, z důvodu nebezpečí vystavení nelidskému a ponižujícímu zacházení a nespravedlivému trestnímu stíhání v případě navrácení do dožadujícího třetího státu – Zatčení a vazba v členském státě EU za účelem vydání státního příslušníka EHP k trestnímu stíhání za stejné trestné činy, které byly posuzovány v azylovém řízení ve státě ESVO – Diskriminace na základě státní příslušnosti v souvislosti s vydáváním – Mezinárodní dohoda mezi Islandem, Norskem a EU o postupu předávání a soudní spolupráci v trestních věcech – Otázka, zda je dožadovaný členský stát povinen informovat stát EHP o žádosti třetího státu o vydání – Otázka, zda je členský stát EU povinen vrátit státního příslušníka EHP do jeho domovského státu a nevyhovět tak žádosti třetího státu o vydání – Rozsudek Soudního dvora ve věci Petruhhin – Nebezpečí beztrestnosti – Články 4, 19 a 47 Listiny základních práv“

1. I. N. je státním příslušníkem Ruské federace (dále jen „Rusko“) a dne 19. června 2019 se stal státním příslušníkem Islandské republiky (dále jen „Island“) poté, co mu byl v této zemi dne 8. června 2015 udělen azyl jako uprchlíkovi. Dne 30. června 2019 byl na dovolené zatčen chorvatskými orgány, když spolu se svou rodinou překračoval v autobuse hranice mezi tímto členským státem a Slovinskem, a zůstává ve vazbě. K zatčení došlo na základě oznámení o vyhlášení mezinárodního pátrání, které dne 20. května 2015 vydala kancelář Interpolu v Moskvě.

2. Rusko žádá o vydání I. N. z Chorvatska na základě obvinění z korupce a je přitom podporováno chorvatským nejvyšším státním zastupitelstvím, které Rusko zastupuje (dále jen „státní zastupitelství“). Chorvatská ústava zakazuje vydávání vlastních státních příslušníků, tento zákaz se však nevztahuje na cizí státní příslušníky, jako je I. N., pokud jako v případě Ruska neexistuje dohoda o vydávání. Nejvyšší státní zastupitelství tvrdí, že uvedená situace není za okolností věci v původním řízení v rozporu s unijním právem.

3. Island žádá, aby se I. N. mohl bezpečně vrátit na Island, neboť jednání, pro které je v Rusku trestně stíhán, bylo základem pro poskytnutí azylu na Islandu před tím, než zde I. N. získal své islandské státní občanství.

¹ – Původní jazyk: angličtina.

4. I. N. a Island se ve své žádosti o bezpečný průjezd odvolávají na unijní právo, a zejména na právo EHP². Island se rovněž odvolává na články 18 a 21 SFEU, v jejichž souvislosti Soudní dvůr ve věci Petruhin³ konstatoval, že zakazují diskriminaci na základě státní příslušnosti, pokud jde o vydávání občanů EU, kteří využili svého práva volného pohybu, do třetích států, přitom je však třeba dodržet určité podmínky, které jsou pro věc v původním řízení důležité a relevantní.

5. Toto je podstatou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Vrhovni sud, Hrvatska (Nejvyšší soud, Chorvatsko, dále jen „předkládající soud“). Tato žádost poskytuje Soudnímu dvoru příležitost rozhodnout o vzájemných průsečících mezi právem EHP a unijním právem, jakož i důsledcích, které vyplývají z přidružení třetích států, jako je Island, k schengenskému *acquis*, jako států přidružených k Schengenské úmluvě⁴, a zejména z přidružení Islandu k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států⁵ (dále jen „nařízení Dublin III“). Ve věci v původním řízení má zvláštní význam účast Islandu⁶ i Chorvatska na dublinském nařízení, stejně jako v širším smyslu na společném evropském azylovém systému⁷.

6. Kromě toho je třeba věnovat pozornost Dohodě mezi Evropskou unií a Islandskou republikou a Norským královstvím o postupu předávání mezi členskými státy Evropské unie a Islandem a Norskem⁸ (dále jen „Dohoda o postupu předávání“), přičemž v pozadí je třeba vnímat řadu právních nástrojů Rady Evropy týkajících se vydávání⁹, a rovněž Ženevskou úmluvu o právním postavení uprchlíků¹⁰. Zohlednit se musí rovněž zákaz vydávání vyplývající z unijního práva do podmínek nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, který se vztahuje jak na vydávání do třetích států¹¹,

2 – Článek 216 odst. 2 SFEU stanoví, že dohody uzavřené Unií jsou závazné pro orgány Unie i pro členské státy. Viz například rozsudek ze dne 30. dubna 1974, Haegeman (181/73, EU:C:1974:41, bod 5).

3 – Rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhin (C-182/15, EU:C:2016:630).

4 – Viz dohoda uzavřená mezi Radou Evropské unie a Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis* (Úř. věst. 1999, L 176, s. 36; Zvl. vyd. 11/32, s. 4) (dále jen „Dohoda o přidružení k schengenskému *acquis*“).

5 – Úř. věst. 2013, L 180, s. 31, které v článku 48 zrušuje nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003 (Dublin II).

6 – Dohoda mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo na Islandu nebo v Norsku (Úř. věst. 2001, L 93, s. 40).

7 – Základními primárními a legislativními pravidly společného evropského azylového systému jsou: články 67, 78 a 80 SFEU a článek 18 Listiny; nařízení Dublin III; nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013 ze dne 26. června 2013 o zřízení systému „Eurodac“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování nařízení (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, a pro podávání žádostí orgánů pro vymáhání práva členských států a Europolu o porovnání údajů s údaji systému Eurodac pro účely vymáhání práva a o změně nařízení (EU) č. 1077/2011, kterým se zřizuje Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (dále jen „nařízení o Eurodacu“) (Úř. věst. 2013, L 180, s. 1); směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (přepřevané znění) (dále jen „směrnice 2011/95“) (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9); směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odmínání statusu mezinárodní ochrany (přepřevané znění) (dále jen „směrnice o řízeních“) (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60); směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „směrnice o přijímání“) (Úř. věst. 2013, L 180, s. 96); nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 439/2010 ze dne 19. května 2010 o zřízení Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (Úř. věst. 2010, L 132, s. 11); směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. 2001, L 212, s. 12).

8 – Úř. věst. 2006, L 292, s. 2. Tato dohoda byla začleněna do unijního práva rozhodnutím Rady ze dne 27. listopadu 2014 o uzavření Dohody mezi Evropskou unií a Islandskou republikou a Norským královstvím o postupu předávání mezi členskými státy Evropské unie a Islandem a Norskem (Úř. věst. 2014, L 343, s. 1) (dále jen „Dohoda o postupu předávání“).

9 – Evropská úmluva o vydávání (ETS č. 024). Evropská úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech (ETS č. 030), která vstoupila v platnost dne 12. června 1962. Obě tyto dohody Rusko ratifikovalo a druhý dodatkový protokol k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci v trestních věcech (ETS č. 182) vstoupil ve vztahu k Rusku v platnost dne 1. ledna 2020. Pod záštitou Rady Evropy existuje rovněž Evropská úmluva o předávání odsouzených osob (ETS č. 112).

10 – Tato úmluva byla podepsána v Ženevě dne 28. července 1951 a vstoupila v platnost dne 22. dubna 1954 [*Recueil des traités des Nations unies*, sv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], doplněná Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků uzavřeným v New Yorku dne 31. ledna 1962, jenž vstoupil v platnost dne 4. října 1967 (dále jen společně „Ženevská úmluva“).

11 – Usnesení ze dne 6. září 2017, Peter Schotthöfer a Florian Steiner (C-473/15, EU:C:2017:633, bod 24 a citovaná judikatura).

tak interně na vydávání v rámci EU v kontextu evropského zatýkacího rozkazu¹² (tento zákaz se v uvedených dvou podobách odráží v člancích 19 a 4 Listiny), a dále zákaz vydávání v případě systémových nedostatků bránících spravedlivému procesu v soudním systému státu, v němž byl zatykač vydán (článek 47 Listiny)¹³.

7. V odpovědi na první předběžnou otázku jsem dospěl k závěru, že chorvatské orgány jsou na základě zásad vytyčených v rozsudku Petruhhin povinny informovat islandské orgány o žádosti Ruska o vydání I. N., a jsou i nadále povinny zasílat Islandu jakékoli podklady, které mají k dispozici, jež mohou orgánům na Islandu pomoci při rozhodování, zda má být I. N. na Islandu trestně stíhán a zda má být požádáno o jeho navrácení.

8. Kromě toho s ohledem na povinnost vzájemné důvěry v kvalitu a legalitu právních norem zúčastněných států, která je základem společného evropského azylového systému, a zejména nařízení Dublin III, chorvatské orgány, včetně soudů, nemohou jednat v rozporu s rozhodnutím, kterým byl v rámci společného evropského azylového systému udělen azyl ve státě přidruženém k Schengenské úmluvě, v daném případě na Islandu. K takovému rozporu by došlo, pokud by (i) Chorvatsko neoznámilo Islandu žádost o vydání týkající se stejných nebo podobných trestně právních obvinění, jako jsou ta, pro která Island udělil I. N. azyl, jelikož Island rozhodl, že je příslušným členským státem ve smyslu nařízení Dublin III¹⁴; (ii) kterýkoli z chorvatských orgánů, včetně soudů, rozhodl, pokud jde o nebezpečí vystavení nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo zjevného odepření spravedlnosti v Rusku v rámci řízení, které probíhá v Chorvatsku, v rozporu s předchozím rozhodnutím Islandu z roku 2015 o udělení azylu I. N.

9. Pokud jde o odpověď na druhou otázku, Chorvatsko zatím nemá, jelikož Island zatím nepožádal o předání, povinnost samo aktivně předat I. N. Islandu ve smyslu dohody o postupu předávání¹⁵. Chorvatské soudy budou muset rozhodnout, zda s ohledem na všechny okolnosti případný zatýkací rozkaz, který nakonec vydá Island, ve spojení s dohodou o postupu předávání, poskytne ochranu před beztrestností rovnocennou s vydáním; uvedené soudy přitom musí respektovat povinnost jednat v souladu s rozhodnutím Islandu o udělení azylu z roku 2015.

I. Právní rámec

A. Unijní právo

10. Článek 18 první pododstavec SFEU stanoví:

„V rámci použití Smluv, aniž jsou dotčena jejich zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.“

11. Článek 2 odst. 1 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích¹⁶ stanoví:

„Vnitřní hranice je možné překračovat na jakémkoli místě, aniž by se prováděla kontrola osob.“

12 – Viz například rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589).

13 – Rozsudek ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

14 – Viz poznámka pod čarou 5 výše.

15 – Viz poznámka pod čarou 8 výše.

16 – Úř. věst. 2000, L 239, s. 19; Zvl. vyd. 19/02, s. 9, dále jen „Úmluva k provedení Schengenské dohody“.

12. Článek 2 protokolu (č. 19) o schengenském *acquis* začleněném do rámce Evropské unie¹⁷ stanoví:

„Schengenské *acquis* se vztahuje na členské státy uvedené v článku 1, aniž je dotčen článek 3 aktu o přistoupení ze dne 16. dubna 2003 a článek 4 aktu o přistoupení ze dne 25. dubna 2005. Rada nahrazuje výkonný výbor zřízený schengenskými dohodami.“

13. Článek 6 odst. 1 protokolu (č. 19) o schengenském *acquis* začleněném do rámce Evropské unie¹⁸ stanoví:

„Islandská republika a Norské království se přidružují k provádění schengenského *acquis* a k jeho dalšímu rozvoji. Příslušné postupy budou stanoveny v dohodě, kterou s těmito státy uzavře Rada rozhodující jednomyslností členských států uvedených v článku 1. Součástí této dohody jsou ustanovení o příspěvku Islandu a Norska na finanční důsledky provádění tohoto protokolu.“

14. Článek 1 Dohody o přidružení k schengenskému *acquis*¹⁹ stanoví:

„Islandská republika a Norské království (dále jen ‚Island‘ a ‚Norsko‘) se přidružují k činnostem Evropského společenství a Evropské unie v oblastech, na které se vztahují ustanovení uvedená v přílohách A a B této dohody a ustanovení je rozvíjející.

Tato dohoda zakládá vzájemná práva a povinnosti podle postupů v ní stanovených.“

15. Článek 4 odst. 1 a 2 první věta Aktu o přistoupení Chorvatské republiky²⁰ stanoví:

„1. Ustanovení schengenského *acquis*, uvedená v Protokolu o schengenském *acquis* začleněném do rámce Evropské unie (dále jen ‚schengenský protokol‘) připojeném k SEU a SFEU, a aktů na ně navazujících nebo s ním jinak souvisejících, uvedená v příloze [II], jakož i všech dalších takových aktů přijatých přede dnem přistoupení, jsou ode dne přistoupení závazná a použitelná v Chorvatsku.

2. Ustanovení schengenského *acquis*, jak je začleněno do rámce Evropské unie, a akty na ně navazující nebo s ním jinak související, které nejsou uvedeny v odstavci 1, jsou závazné pro Chorvatsko ode dne přistoupení, avšak jsou v Chorvatsku použitelné pouze na základě rozhodnutí Rady přijatého za tímto účelem poté, co bylo podle příslušných schengenských postupů pro vyhodnocování ověřeno, že podmínky nezbytné pro uplatnění všech předmětných částí *acquis* byly v Chorvatsku splněny, včetně účinného uplatňování všech schengenských pravidel v souladu s dohodnutými společnými standardy a se základními zásadami.“²¹

B. Právo EHP

16. Článek 4 Dohody o Evropském hospodářském prostoru²² (dále jen „Dohoda o EHP“) stanoví:

„V rámci použití této dohody, a aniž jsou dotčena její zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.“

17 – Úř. věst. 2012, C 326, s. 1.

18 – Tamtéž.

19 – Viz poznámka pod čarou 4 výše.

20 – Viz rozhodnutí Rady Evropské unie ze dne 5. prosince 2011 o přijetí Chorvatské republiky do Evropské unie a Akt o podmínkách přistoupení Chorvatské republiky a o úpravách Smlouvy o Evropské unii, Smlouvy o fungování Evropské unie a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii, který je k němu připojen (Úř. věst. 2012, L 112, s. 6).

21 – Příloha II začíná Dohodou mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, podepsané v Schengenu dne 14. června 1985 (Úř. věst. 2000, L 239, s. 13; Zvl. vyd. 19/02, s. 3) (dále jen „Schengenská dohoda ze dne 14. června 1985“).

22 – Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3.

17. Článek 36 odst. 1 Dohody o EHP stanoví:

„V rámci této dohody jsou zakázána omezení volného pohybu služeb na území smluvních stran pro státní příslušníky členských států ES a států ESVO, kteří jsou usazeni v jiném členském státě ES nebo státě ESVO, než se nachází příjemce služeb.“

C. Právo členského státu

18. Článek 9 Ústavy Chorvatské republiky („Narodne novine“ č. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 a 5/14) stanoví:

„Občan Chorvatské republiky nemůže být vyhoštěn z Chorvatské republiky, zbaven státní příslušnosti, ani vydán do jiného státu, s výjimkou výkonu rozhodnutí o vydání nebo předání přijatého v souladu s mezinárodními smlouvami nebo *acquis communautaire*.“

19. Článek 12 odst. 1 body 1, 3 a 4 Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (zákon o mezinárodní právní pomoci v trestních věcech, „Narodne novine“ 178/04; dále jen „ZOMPO“) stanoví, že žádost o vydání může být zamítnuta, pokud (1) se žádost týká činu považovaného za politický trestný čin nebo čin spojený s takovým trestným činem; [...] (3) by schválení žádosti mohlo vést k narušení suverenity, bezpečnosti, právního řádu nebo jiných důležitých zájmů Chorvatské republiky, a pokud (4) lze rozumně předpokládat, že osoba, které se týká žádost o vydání, by byla v případě vydání trestně stíhána nebo sankcionována z důvodu své rasy, náboženství, státní příslušnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro své politické názory, nebo také kdyby její situace byla ztížena z některého z těchto důvodů.

20. Článek 55 ZOMPO stanoví:

„(1) Pokud příslušný soud rozhodne, že zákonné podmínky pro vydání nejsou splněny, přijme usnesení o zamítnutí žádosti o vydání a neprodleně jej předloží Vrhovnému sudu [Nejvyššímu soudu] Chorvatské republiky, který po vyslechnutí příslušného státního zástupce usnesení potvrdí, zruší nebo změní.“

II. Skutkový stav v původním řízení a předběžné otázky

21. Jak bylo uvedeno výše, dne 20. května 2015 vydala kancelář Interpolu v Moskvě oznámení o vyhlášení mezinárodního pátrání po I. N. za účelem jeho zatčení z důvodu trestních stíhání vedených pro korupci, konkrétně pro formu korupce známou jako přijetí úplatku (čl. 290 odst. 5 trestního zákona Ruské federace). I. N. je obviněn z toho, že jako ředitel oddělení licencí a certifikací ruského ministerstva pro mimořádné situace v Karelské republice přijal po předchozí dohodě s dalšími úředníky ministerstva a v rámci zneužití svých úředních pravomocí úplatek ve výši 833 000 ruských rublů (RUB) (přibližně 11 700 eur) od zástupců podniku, a že mu za to vydal licence na montáž, technickou podporu a opravy protipožárních zařízení v budovách a na staveništích.

22. Dne 30. června 2019 byl I. N. zatčen na chorvatském hraničním přechodu na základě výše uvedeného oznámení o vyhlášení mezinárodního pátrání. Na hranici předložil I. N. islandský cestovní doklad pro uprchlíky (č. ...), platný od 25. února 2019 do 25. února 2021.

23. Dne 1. července 2019 byl I. N. předveden před vyšetřujícího soudce Županijského sudu (župní soud v Záhřebu, Chorvatsko). Dne 1. července 2019 župní soud v Záhřebu rozhodl, že I. N. bude během vydávacího řízení ve vazbě podle článku 47 ZOMPO. I. N. zůstává ve vazbě, protože jeho opravné prostředky byly neúspěšné.

24. Dne 1. srpna 2019 úřad pro konzulární záležitosti, víza a cizí státní příslušníky Ministerstva zahraničí a evropských záležitostí Chorvatské republiky zaslal župnímu soudu v Záhřebu sdělení islandského velvyslanectví, v němž je uvedeno, že I. N. je islandský státní příslušník a má trvalý pobyt na Islandu. Ve sdělení se uvádí, že I. N. získal islandskou státní příslušnost dne 19. června 2019. Před získáním této státní příslušnosti byl držitelem cestovního dokladu pro uprchlíky (č. ...). Ve sdělení se rovněž uvádí, že islandská vláda žádá, aby byl I. N. v nejkratší možné lhůtě zajištěn bezpečný průjezd na Island.

25. Dne 6. srpna 2019 obdržel župní soud v Záhřebu žádost Nejvyššího státního zastupitelství Ruské federace o vydání I. N. do Ruské federace podle ustanovení Evropské úmluvy o vydávání²³. O vydání bylo požádáno z důvodu trestních stíhání vedených pro devět trestných činů přijetí úplatku podle čl. 290 odst. 3 trestního zákona Ruské federace a pro pět trestných činů přijetí úplatku podle čl. 290 odst. 5 písm. a) trestního zákona Ruské federace. Na podporu žádosti o vydání byly rovněž předloženy dokumenty v souladu s ustanoveními Evropské úmluvy o vydávání, protože mezi Chorvatskem a Ruskem nebyla podepsána dohoda o vydávání.

26. V žádosti bylo uvedeno, že Nejvyšší státní zastupitelství Ruské federace zaručuje, že cílem žádosti o vydání není stíhat dotyčného z politických důvodů, z důvodů jeho rasy, náboženství, národnosti nebo politických názorů, že I. N. bude mít k dispozici veškeré prostředky obhajoby, včetně pomoci advokáta, a že nebude vystaven mučení, krutému nebo nelidskému zacházení ani trestům ohrožujícím lidskou důstojnost.

27. Dne 5. září 2019 příslušný senát župního soudu v Záhřebu rozhodl, že zákonné podmínky stanovené v člancích 33, 34 a 37 ZOMPO pro vydání cizího státního příslušníka I. N. za účelem trestního stíhání byly splněny.

28. Dne 30. září 2019 podal I. N. odvolání k předkládajícímu soudu. Podle předkládacího rozhodnutí I. N. uvedl, že existuje konkrétní, vážné a rozumně předvídatelné nebezpečí, že pokud bude vydán, bude vystaven mučení a nelidskému a ponižujícímu zacházení. V odvolání mimo jiné uvedl, že postavení uprchlíka mu bylo na Islandu přiznáno právě z důvodu konkrétních trestních stíhání v Rusku, že je držitelem platného islandského cestovního dokladu pro uprchlíky a že župní soud v Záhřebu *de facto* ukončil mezinárodní ochranu, která mu byla na Islandu poskytnuta. Dále tvrdil, že župní soud v Záhřebu nesprávně vyložil rozsudek Soudního dvora ve věci Petruhin²⁴.

29. Podle judikatury předkládajícího soudu musí být žádost o vydání zamítnuta, existuje-li skutečné nebezpečí, že pokud bude dotyčná osoba vydána, bude vystavena mučení nebo nelidskému trestu či zacházení. Předkládací rozhodnutí uvádí, že tyto skutečnosti budou přezkoumány v rámci odvolacího řízení.

30. Předkládající soud má však pochybnosti o tom, zda je před rozhodnutím o žádosti o vydání třeba na základě ustanovení unijního práva informovat Island, jehož je I. N. státním příslušníkem, o žádosti o vydání, aby tento stát mohl případně požádat o předání svého státního příslušníka za účelem zahájení řízení, jehož cílem je zabránit riziku beztrestnosti.

23 – Viz poznámka pod čarou 9 výše.

24 – Rozsudek ze dne 6. září 2019 (C-182/15, EU:C:2016:630).

31. Vzhledem k tomu, že existují pochybnosti o použití unijního práva, předkládající soud dne 26. listopadu 2019 přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je třeba článek 18 SFEU vykládat v tom smyslu, že členský stát Evropské unie, který rozhoduje o vydání do třetího státu v případě státního příslušníka státu, který není členem Evropské unie, ale je členem schengenského prostoru, je povinen o žádosti o vydání informovat členský stát schengenského prostoru, jehož je tato osoba státním příslušníkem?
- 2) Pokud je odpověď na předchozí otázku kladná a členský stát schengenského prostoru požádal o předání této osoby za účelem zahájení řízení, pro které je vydání požadováno, je třeba mu tuto osobu předat v souladu s Dohodou mezi Evropskou unií a Islandskou republikou a Norským královstvím o postupu předávání mezi členskými státy Evropské unie a Islandem a Norskem?“
32. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla doručena Soudnímu dvoru dne 5. prosince 2019 a bylo rozhodnuto, že bude projednána v naléhavém řízení.
33. Písemná vyjádření předložili Soudnímu dvoru I. N., nejvyšší státní zastupitelství, Chorvatská republika a Evropská komise. I. N. a Komise, jakož i Řecká republika, Irská republika, Islandská republika, Norské království a Kontrolní úřad ESVO (dále jen „KÚE“) se zúčastnili jednání před Soudním dvorem, které se konalo dne 31. ledna 2020.

III. Shrnutí písemných a ústních vyjádření

34. I. N. uvádí, že islandské orgány zjistily, že před příslušnými ruskými orgány svědčil proti svým nadřízeným ve veřejné správě, pokud jde o jejich korupční činnost, ale z důvodu vazeb jeho nadřízených na vysoké úředníky veřejné správy nebyli trestně stíháni oni, ale on.

35. I. N. tvrdí, že trestní stíhání je nezákonné a nejasné a že Chorvatsko jedná v rozporu s článkem 6 EÚLP. I. N. uvádí, že jeho postavení uprchlíka je stále relevantní a mělo být zohledněno. I. N. rovněž zdůrazňuje, že nemůže požádat o azyl podle chorvatského práva, protože mu azyl již byl udělen a judikatura chorvatského ústavního soudu z roku 2018 ukládá chorvatským soudům povinnost zohlednit mezinárodní ochranu poskytnutou podle nařízení Dublin III²⁵.

36. Jak vyplývá z jednotného výkladu Dohody o EHP a unijních právních předpisů, pojem „rovné zacházení“ je, pokud jde o čtyři svobody, základem vztahů mezi členskými státy EHP a EU (viz patnáctý bod odůvodnění a Dohody o EHP a článek 4 Dohody o EHP). Cílem je dosáhnout stejnorodosti těchto dvou systémů (článek 105 Dohody o EHP).

37. I. N. dodává, že judikatura Soudního dvora týkající se článku 18 SFEU se použije obdobně, protože článek 4 Dohody o EHP má v podstatě stejné znění. S osobou, která se nachází v situaci spadající do rozsahu působnosti Dohody o EHP, se proto musí zacházet stejně bez ohledu na její státní příslušnost²⁶, a spor v původním řízení spadá do působnosti článku 36 Dohody o EHP, který má v podstatě stejné znění jako článek 56 SFEU upravující volný pohyb služeb. Pokud by se státní příslušníci států EHP nemohli dovolávat ochrany proti vydání na základě rozsudku ve věci Petruhhin²⁷, v menší míře by využívali služeb cestovních kanceláří nabízejících cesty po Evropě.

25 – Viz poznámka pod čarou 5 výše.

26 – I. N. odkazuje na rozsudek ze dne 2. února 1989, Cowan (186/87, EU:C:1989:47, bod 10).

27 – Rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).

38. I. N. dodává, že volný pohyb osob v rámci EHP, které nejsou hospodářsky činné a na které se nevztahuje některá ze čtyř svobod, někdy spadá do působnosti Dohody o EHP, protože směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států²⁸ se stala součástí práva EHP na základě rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 158/2007 ze dne 7. prosince 2007, kterým se mění příloha V (Volný pohyb pracovníků) a příloha VIII (Právo usazování) Dohody o EHP²⁹. V rozsudcích ve věcech Gunnarsson³⁰ a Jabbi³¹ Soudní dvůr ESVO přijal široký výklad směrnice 2004/38, aby vyrovnal neexistenci ustanovení v právu EHP, které by odpovídalo článku 21 SFEU upravujícímu občanství.

39. I. N. tvrdí, že zabránění beztrestnosti je legitimní cíl, který odůvodňuje omezení základních svobod, avšak stejného cíle je možné dosáhnout i méně omezujícím způsobem, než je vydání³², přičemž odkazuje na Dohodu o postupu předávání uzavřenou mezi EU, Islandem a Norskem³³, která svým obsahem téměř úplně odpovídá rámcovému rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy³⁴. I. N. poukazuje na podobnost definice evropského zatýkacího rozkazu uvedené v článku 1 rozhodnutí 2002/584/SVV a definice uvedené v čl. 2 odst. 5 Dohody o postupu předávání³⁵.

40. Nejvyšší státní zastupitelství zastává názor, že vzhledem k tomu, že Island není členským státem Evropské unie, měl I. N. v době zatčení práva, která pro něj vyplývají z Dohody o EHP, ne však práva, která vyplývají z SFEU, jež mají státní příslušníci členských států EU. Právo na volný pohyb v rámci EHP je užší než práva zakotvená v článku 21 SFEU, přičemž právo na volný pohyb v rámci EHP se netýká vydávání. Zásada zákazu diskriminace zakotvená v článku 4 Dohody o EHP se proto nepoužije ve sporu v původním řízení³⁶.

41. Kromě toho neexistuje v chorvatském vydávacím řízení praxe, že by byl obviněný vrácen do země své státní příslušnosti a nebyl by vydán státu, který žádá o vydání. Nejedná se o méně omezující opatření ve smyslu rozsudku ve věci Petruhhin, protože prodlužuje dobu vazby před vydáním. Není proto nutné o vydávacím řízení informovat Island, který o něm v každém případě ví.

42. Irsko na jednání vyzvalo Soudní dvůr, aby přehodnotil judikaturu Petruhhin podle přístupu, který v ní navrhl generální advokát Bot³⁷, v tom smyslu, že cizí státní příslušníci a vlastní státní příslušníci nejsou ve srovnatelné situaci, pokud jde o pravidla vylučující vydání do třetích zemí; trestní stíhání státních příslušníků v domovských členských státech má za cíl zabránit beztrestnosti. Pokud jde o rozhodnutí ve věci Petruhhin, Irsko uvádí, že přehodnocení by se mělo týkat zejména bodů 47, 48 a 49.

28 – ... o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77).

29 – Úř. věst. 2008, L 124, s. 20.

30 – Rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 24. listopadu 2014, Island v. Gunnarsson (E-27/13, EFTA Court Report 2014, s. 1090).

31 – Rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 26. července 2016, Jabbi v. norská vláda (E-28/15, EFTA Court Report 2016, s. 575).

32 – I. N. odkazuje na rozsudky ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), a ze dne 13. listopadu 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898).

33 – Viz poznámka pod čarou 8 výše.

34 – Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34; dále jen „rámcové rozhodnutí o EZR“.

35 – Viz poznámka pod čarou 8 výše.

36 – Pokud jde o právo na volný pohyb zakotvené v článku 21 SFEU a příslušné výjimky, nejvyšší státní zastupitelství odkazuje na rozsudky ze dne 12. května 2011, Runevič-Vardyn a Wardyn (C-391/09, EU:C:2011:291); ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), a ze dne 13. listopadu 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898).

37 – C-182/15, EU:C:2016:330.

43. Řecko na jednání tvrdilo, že zásady vyplývající z rozsudku Petruhhin by se měly použít. I. N. využil svého práva volného pohybu a nemůže být diskriminován na základě své státní příslušnosti, ačkoli Řecko nevyklučuje, že vydání do třetí země může sledovat legitimní cíl, kterým je zabránit beztrestnosti. Je důležité, aby předkládající soud posoudil, proč byl I. N. udělen status uprchlíka. Řecko poukázalo na články 3, 4, 28 a 36 Dohody o EHP³⁸.

44. KÚE na jednání zdůraznil, že EHP je právním řádem *sui generis*, který je založen na vzájemné důvěře a spolupráci a je pro něj charakteristická blízkost sdílených základních hodnot států EU a ESVO³⁹. Článek 3 Dohody o EHP zakotvující dobrou víru odpovídá článku 4 SEU. Tento systém se vyznačuje dynamickou harmonizací hmotněprávních ustanovení, přičemž státy ESVO mají v souvislosti s legislativními návrhy Komise stejné postavení jako členské státy EU (čl. 99 odst. 1 Dohody o EHP); následně probíhá konzultační proces (čl. 99 odst. 3 Dohody o EHP). Relevantní akty EU jsou připojeny k Dohodě o EHP a stávají se *acquis*, pokud nejsou upraveny (článek 102 Dohody o EHP). Stejnorodost je zajištěna články 6 a 105 Dohody o EHP. Judikatura Soudního dvora ESVO a judikatura Soudního dvora posilují tuto dynamickou harmonizaci a rozdíly, které z nich vyplývají, se netýkají jejich základů a hodnot.

45. KÚE proto tvrdí, že Chorvatsko omezilo právo I. N. na volný pohyb a že se judikatura ve věci Petruhhin vztahuje i na státní příslušníky EHP. Použití článku 4 Dohody o EHP ve spojení s příslušnými ustanoveními Dohody o EHP upravujícími volný pohyb vede ke stejnému výsledku.

46. KÚE se opírá rovněž o usnesení ze dne 6. září 2017, Peter Schotthöfer a Florian Steiner⁴⁰. Občané EU a státní příslušníci EHP, kteří využívají volného pohybu, mají být chráněni před vydáním do třetích států, které by mělo za následek vystavení nelidskému či ponižujícímu zacházení, jak je uvedeno v článku 19 Listiny.

47. KÚE vnímá rozhodnutí ve věci Schotthöfer v tom smyslu, že představuje absolutní zásadu a že by Chorvatsko mělo důvěřovat tomu, jak důsledky vydání posoudil Island. Měla by platit domněnka, že důvody pro udělení azylu jsou opodstatněné⁴¹. Tyto důvody nepominuly tím, že I. N. bylo uděleno islandské občanství. KÚE uvádí, že islandské právo odkazuje na článek 15 směrnice 2011/95⁴². Tvrdí, že článek 21 SFEU nemůže omezit právo na volný pohyb, které by jinak existovalo podle práva EHP, a že *acquis* týkající se volného pohybu nerozlišuje, zda omezení vyplývá z občanského, trestního nebo veřejného práva.

48. Island na jednání uvedl podrobnosti týkající se cesty I. N. Spolu s manželkou a dvěma dětmi letěl z Islandu do Vídně a poté pokračoval autobusem, kterým se chtěl dostat do Záhřebu a dále na chorvatské pobřeží, kde chtěl strávit dovolenou.

49. Island tvrdí, že rozsudek ve věci Petruhhin je použitelný na věc v původním řízení, protože článek 36 Dohody o EHP upravující služby odpovídá článku 56 SFEU a v rozsudku Soudního dvora ve věci Cowan⁴³ (C-186/87) bylo rozhodnuto, že služby v oblasti cestovního ruchu jsou služby, a že směrnice 2004/38 je začleněna do práva EHP. Island se rovněž odvolává na rozsudek Soudního dvora ESVO ve věci Wahl v. Island⁴⁴ a tvrdí, že článek 4 Dohody o EHP odpovídá článku 18 SFEU.

38 – Řecko rovněž poukázalo na jiné rozsudky, jako například rozsudek ze dne 5. července 2007, Komise v. Belgie (C-522/04, EU:C:2007:405).

39 – V této souvislosti vychází z prvních dvou bodů odůvodnění Dohody o EHP.

40 – C-473/15, EU:C:2017:633.

41 – Zde KÚE odkazuje na rozsudek ze dne 21. prosince 2011, N. S. a další (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, bod 83).

42 – Viz poznámka pod čarou 7 výše.

43 – Rozsudek ze dne 2. února 1989 (C-186/87, EU:C:1989:47).

44 – Rozsudek ze dne 22. července 2013, E-15/12, EFTA Court Report.

50. Podle Islandu mělo Chorvatsko povinnost poskytnout mu všechny informace nezbytné k tomu, aby se mohl rozhodnout, zda bude I. N. trestně stíhat, a následně ho mělo předat podle Dohody o postupu předávání⁴⁵.

51. K udělení mezinárodní ochrany islandským ředitelstvím pro imigraci dne 8. června 2015 došlo na základě svědectví, které bylo považováno za podrobné, neobsahující jakékoli rozpory, jasné, konzistentní, věrohodné a realistické. Toto udělení vycházelo rovněž z obecného stavu lidských práv v Rusku v dané době, tak jak byl popsán ve zprávách nevládních organizací, ve vnitrostátních a mezinárodních zprávách, z široce rozšířené korupce ve státní správě a v soudnictví, a z extrémně nízké úspěšnosti odvolání v trestních věcech (1%). Island věděl o oznámení o vyhlášení mezinárodního pátrání po I. N. v souvislosti s trestným činem, který údajně spáchal, když mu poskytoval mezinárodní ochranu. Island neodpověděl na žádosti Ruska o informaci o místě pobytu I. N. Ze 47 žádostí podaných od roku 2015 byla mezinárodní ochrana udělena dvanácti ruským státním příslušníkům. Čtyři ze schválených žádostí se týkaly I. N. a jeho rodiny.

52. Island dále na jednání tvrdil, že Listina musí být respektována i v kontextu EHP⁴⁶, a že I. N. musí být chráněn před systémovými problémy v ruském soudnictví⁴⁷.

53. Na otázku, co znamená žádost o „bezpečný průjezd“, Island dodal, že islandské velvyslanectví v Berlíně obdrželo dne 24. července 2019 verbální nótu, že I. N. byl předchozí měsíc zatčen. Velvyslanec na nótu odpověděl podle Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích⁴⁸, že je přáním islandské vlády, aby urychleně proběhlo řízení a byl co nejdříve schválen bezpečný průjezd. Dohoda o postupu předávání nebyla v té době použitelná⁴⁹.

54. Island uvedl, že podle článku 6 islandského trestního zákona by mohl mít pravomoc vést proti I. N. trestní řízení, musí však o tom rozhodnout nezávislé státní zastupitelství. I. N., jakožto islandský státní příslušník, nemůže být podle islandského zákona o vydávání z Islandu vydán.

55. Norsko na jednání uvedlo, že v Dohodě o EHP není žádné ustanovení, které by odpovídalo článku 21 SFEU. Relevantními ustanoveními Dohody o EHP jsou články 4, 28 a 36, nicméně přísluší jen předkládajícímu soudu, aby rozhodl, zda se některá ze svobod v projednávané věci použije, a pokud ano, která, přičemž nelze předem vycházet z domněnky, že I. N. je příjemcem služeb, a i toto je otázka, kterou musí posoudit chorvatský soud. Relevantní nemůže být ani směrnice 2004/38. Neupravuje totiž žádosti o vydání. Trestněprávní věci nespádají do působnosti Dohody o EHP.

56. Norsko poukazuje na skutečnost, že Nejvyšší soud Norska požádal Soudní dvůr ESVO, aby přehodnotil své rozhodnutí ve věci Jabbi⁵⁰, ve které rozhodl, že směrnici 2004/38 lze vykládat v tom smyslu, že z ní vyplývají stejná práva, jako jsou ta, která vyplývají z článku 21 SFEU; o toto přehodnocení požádal ve věci Campbell⁵¹, která je nyní projednávána. Norsko zastává názor, že rozsudek ve věci Jabbi není v souladu s článkem 6 Dohody o EHP, a vyzývá Soudní dvůr, aby rozhodl, že práva, která se opírají pouze o článek 21 SFEU, nespádají do působnosti Dohody o EHP, protože v ní neexistuje odpovídající ustanovení.

45 – Viz poznámka pod čarou 8 výše.

46 – Island poukazuje na rozsudek ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105).

47 – Jak stanoví článek 47 Listiny. Rozsudek ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

48 – United Nations, *Treaty Series*, svazek 596, s. 261.

49 – Viz poznámka pod čarou 8 výše. Dohoda o postupu předávání vstoupila v platnost dne 1. listopadu 2019.

50 – Rozsudek ze dne 26. července 2016, Jabbi v. norská vláda, E-28/15, EFTA Court Report.

51 – Campbell v. norská vláda, E-4/19 (probíhající).

57. Pokud jde o první otázku, Norsko tvrdí, že Dohoda o postupu předávání uzavřená mezi Islandem a Norskem je obvyklou mezinárodní smlouvou, která není součástí práva EHP a nemůže být vykládána stejným způsobem jako rámcové rozhodnutí o EZR⁵². Navzdory podobnému znění je kontext a cíl jiný. Ve věci Petruhhin byl zdůrazňován kontext a cíl.

58. V rozsudku ve věci Petruhhin Soudní dvůr konstatoval, že nerovné zacházení by mohlo být odůvodněno snahou zabránit beztrestnosti a příslušná opatření musí být vhodná k dosažení tohoto cíle. Požaduje se určit opatření, které méně omezuje volný pohyb, ale je při snaze zabránit beztrestnosti stejně účinné jako vydání⁵³.

59. Podle Norska rámcové rozhodnutí o EZR umožňuje vnitrostátnímu soudu upřednostnit takovou možnost, to ale není případ Dohody o postupu předávání, která má jiný cíl a kontext, neobsahuje cíl vzájemné důvěry, který by odpovídal rámcovému rozhodnutí o EZR⁵⁴, nebo cíl stanovený v čl. 3 odst. 2 SEU (viz rozsudek Petruhhin). V rozsudku ve věci Petruhhin se rovněž odkazuje na čl. 1 odst. 2 rámcového rozhodnutí o EZR a přiznává se mu přednost, přičemž podobné ustanovení se nenachází v Dohodě o postupu předávání, jejíž preambule odkazuje pouze na „vzájemnou důvěru“. Článek 3 Dohody o EHP vyžaduje od smluvních států EHP, aby usnadnily spolupráci, neobsahuje však další požadavky uvedené v článku 4 SEU. Článek 19 odst. 1 Dohody o postupu předávání požaduje posouzení všech relevantních okolností, a zejména těch, které jsou uvedeny v článku 1 této Dohody.

60. Pokud jde o druhou otázku, základní práva jsou součástí práva EHP⁵⁵ a článek 19 Listiny zakazuje vyhoštění do podmínek, v nichž by hrozilo vystavení nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu⁵⁶. Podle Norska musí předkládající soud posoudit důkazy o skutečném nebezpečí vystavení nelidskému či ponižujícímu zacházení po vydání do Ruska⁵⁷ a je povinen zohlednit rozhodnutí islandských orgánů o udělení statusu uprchlíka a důkazy, o které se toto rozhodnutí opírá.

61. Chorvatsko uvádí, že články 28 a 36 Dohody o EHP odpovídají článkům 45 a 56 SFEU⁵⁸, přičemž poukazuje na skutečnost, že článek 21 SFEU se vztahuje na osoby, které se vydávají do jiných členských států z důvodů, které se netýkají hospodářské činnosti. Článek 21 SFEU se týká státních příslušníků států EHP, protože směrnice 2004/38 se neomezuje pouze na hospodářské činnosti.

62. Vzhledem k tomu, že I. N. uplatnil své právo volného pohybu, jeho situace spadá do rozsahu působnosti Smluv ve smyslu článku 18 SFEU a vztahuje se na něj zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti⁵⁹, který odpovídá článku 4 Dohody o EHP.

63. Chorvatsko tvrdí, že s ohledem na rozsudek ve věci Petruhhin⁶⁰ by se měla použít všechna opatření vzájemné pomoci a spolupráce, která existují v rámci trestního práva, aby se zabránilo beztrestnosti a použila se opatření, která co nejméně omezují volný pohyb. V této souvislosti Chorvatsko poukazuje na platnost ustanovení schengenského *acquis*, které podle článku 6 protokolu č. 19 o schengenském *acquis* začleněném do rámce Evropské unie platí pro Island a Norsko.

52 – Viz poznámka pod čarou 34 výše. Norsko tvrdí, že Dohoda o postupu předávání se řídí spíše Vídeňskou úmluvou o smluvním právu (1969), United Nations, *Treaty Series*, svazek 1155, s. 331.

53 – Norsko odkazuje na body 37 a 40 rozsudku ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).

54 – Viz poznámka pod čarou 34 výše.

55 – Norsko odkazuje na rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 19. dubna 2016, *Holship Norge AS v Norsk Transportarbeiderforbund*, E-14/15, EFTA Court Report, bod 123.

56 – Rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 62).

57 – Tamtéž body 58 a 62.

58 – Chorvatsko odkazuje na rozsudky ze dne 11. září 2007, *Komise v. Německo* (C-318/05, EU:C:2007:495, bod 32 a citovaná judikatura), a ze dne 21. prosince 2016, *Komise v. Portugalsko* (C-503/14, EU:C:2016:979, body 35 a 70).

59 – Chorvatsko odkazuje na rozsudek ze dne 2. února 1989, *Cowan* (186/87, EU:C:1989:47, body 17 až 19).

60 – Rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).

64. Chorvatsko odkazuje na Úmluvu k provedení Schengenské dohody⁶¹. Hlavním cílem této dohody je vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém je zajištěn volný pohyb osob jak pro občany EU, tak pro cizince, kteří se nacházejí na území EU.

65. Úmluva k provedení Schengenské dohody předpokládá přijetí základních ustanovení o vzájemné pomoci v trestních věcech (hlava III nadepsaná „Policie a bezpečnost“, kapitola 2), na kterých je v současnosti založen rozvoj vzájemné právní pomoci v trestních věcech. Schengenské *acquis* zahrnuje rovněž Schengenský informační systém⁶².

66. Chorvatsko proto tvrdí, že přednost by měla mít výměna informací s členským státem, jehož je dotyčná osoba státním příslušníkem, s cílem umožnit tomuto členskému státu trestně stíhat tuto osobu v rozsahu jeho pravomocí za skutky, kterých se tato osoba dopustila mimo jeho území, a dále vydat zatýkáací rozkaz v souladu s Dohodou o postupu předávání.

67. Chorvatsko konečně uvádí, že zásada nenavrácení a nevystavení nelidskému a ponižujícímu zacházení je základní zásadou mezinárodního uprchlického práva. Pokud by I. N. požádal o azyl v Chorvatsku, byla by tato žádost zamítnuta podle čl. 43 odst. 1 chorvatského zákona o mezinárodní ochraně, protože mezinárodní ochrana již byla poskytnuta členským státem EHP.

68. Chorvatsko poukazuje na skutečnost, že Island uplatňuje nařízení Dublin III⁶³ a je součástí systému Eurodac⁶⁴. Chorvatsko proto tvrdí, že je možné souhlasit, že Island dodržuje pravidla EU týkající se azylu a mezinárodní ochrany. V roce 2014 uzavřel Island ujednání s Evropským podpůrným úřadem pro otázky azylu⁶⁵ o pravidlech pro svoji účast⁶⁶.

69. Chorvatsko proto tvrdí, že i když v současnosti v EHP neexistuje systém vzájemného uznávání rozhodnutí o azylu, právní rámec je definován společným evropským azylovým systémem a podmínky pro udělení azylu jsou ve všech zemích stejné.

70. Komise na rozdíl od Chorvatska zastává názor, že status Islandu jako smluvní strany Dohody o EHP je pro vyřešení sporu relevantnější než jeho členství v schengenském prostoru. Komise uvádí, že některá ustanovení Dohody o EHP vedou ke stejnému výsledku jako ve věci Petruhhin. Komise na jednání uznala, že mozaika ve věci Petruhhin obsahovala části, které ve věci v původním řízení chybí, jako například skutečnost, že I. N. není občanem EU, avšak tyto chybějící části bylo možné doplnit jinými ustanoveními Dohody o EHP.

71. Komise připomíná, že podle článku 1 Dohody o EHP je cílem této Dohody „podpořit trvalé a vyvážené posilování hospodářských a obchodních vztahů mezi smluvními stranami za rovných podmínek hospodářské soutěže a dodržování těchto pravidel za účelem vytvoření stejnorodého“ Evropského hospodářského prostoru.

61 – Viz poznámka pod čarou 16 výše.

62 – Tento systém tvoří tři nařízení. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1860 ze dne 28. listopadu 2018 o využívání Schengenského informačního systému při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2018, L 312, s. 1); nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1861 ze dne 28. listopadu 2018 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti hraničních kontrol, o změně Úmluvy k provedení Schengenské dohody a o změně a zrušení nařízení (ES) č. 1987/2006 (Úř. věst. 2018, L 312, s. 14); nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862 ze dne 28. listopadu 2018 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech, o změně a o zrušení rozhodnutí Rady 2007/533/SVV a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutí Komise 2010/261/EU (Úř. věst. 2018, L 312, s. 56).

63 – Viz poznámka pod čarou 6 výše.

64 – Viz poznámka pod čarou 7 výše.

65 – Viz poznámka pod čarou 7 výše.

66 – Chorvatsko odkazuje na rozhodnutí Rady 2014/194/EU ze dne 11. února 2014 o podpisu, jménem Evropské unie, Ujednání mezi Evropskou unií a Islandskou republikou o pravidlech pro účast Islandské republiky na činnosti Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, Úř. věst. 2014, L 106, s. 2.

72. Komise poukazuje na společné prohlášení smluvních stran k rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 158/2007 o začlenění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES do Dohody o EHP⁶⁷, kterým byla směrnice 2004/38 začleněna do práva EHP. V prohlášení se mimo jiné uvádí, že koncept občanství EU nemá v právu EHP svůj rovnocenný protějšek a Dohoda o EHP nevytváří základ pro politická práva státních příslušníků států EHP.

73. Nicméně všechna práva a svobody vyplývající ze směrnice 2004/38 jsou součástí práva EHP. Státní příslušníci států EHP mají za daných podmínek právo pohybovat se v EHP a zůstat ve smluvním státě EHP až po dobu tří měsíců za předpokladu dodržení stanovených podmínek, nesmí být přitom diskriminováni, a to ani v případě, že nejsou ekonomicky aktivní⁶⁸. Komise uvádí, že předkládajícímu soudu přísluší rozhodnout, zda situace I. N. spadá do věcné působnosti článků 28 nebo 36 Dohody o EHP a směrnice 2004/38, a zdůrazňuje, že je možné, že I. N. jako turista využil svého práva přijímat služby⁶⁹. Komise uvádí, že I. N. v každém případě spadá do rozsahu působnosti Dohody o EHP na základě skutečnosti, že se vydal z Islandu do Chorvatska. Má proto nárok na ochranu proti diskriminaci (článek 4 Dohody o EHP a článek 18 SFEU).

74. Podle Komise rozsudek Soudního dvora ve věci Petruhhin ve své podstatě nevychází z abstraktního pojmu občanství, ale z práva na volný pohyb a z článku 18 SFEU. Komise dále tvrdí, že důvodem, proč se v rozsudku ve věci Pisciotti⁷⁰ postupovalo podle rozsudku ve věci Petruhhin, byla existence diskriminace podle článku 18 SFEU, který odpovídá článku 4 Dohody o EHP.

75. Komise uvádí, že je užitečné porovnat rozsudek Soudního dvora ve věci O. a B.⁷¹ s rozsudkem Soudního dvora ESVO ve věci Jabbi⁷². Ve věci O. a B. Soudní dvůr vyvodil z článku 21 SFEU odvozené právo na pobyt pro státního příslušníka třetího státu, který je rodinným příslušníkem občana EU, v členském státě původu tohoto posledně uvedeného občana. Ve věci Jabbi dospěl Soudní dvůr ESVO ke stejnému závěru na základě použití směrnice 2004/38 na státní příslušníky států EHP, kteří nejsou ekonomicky aktivní, a to i přesto, že Soudní dvůr ve věci O. a B. odmítl směrnicí 2004/38 takovýmto způsobem použít.

76. Komise poukazuje na skutečnost, že Dohoda o EHP potvrzuje prioritu, jež náleží „přednostnímu vztahu mezi Evropským společenstvím, jeho členskými státy a státy ESVO, který spočívá na těsné blízkosti, trvalých společných hodnotách“⁷³ a který je založený na „společných pravidlech“⁷⁴, přičemž cílem smluvních stran je „dospět ke shodnému výkladu a uplatňování této dohody a těch právních předpisů Společenství, které jsou do této dohody v zásadě převzaty, a dospět ke stejnému zacházení s jednotlivci a hospodářskými subjekty, pokud jde o čtyři svobody“⁷⁵. Články 105 a 106 Dohody o EHP stanoví jednotný výklad⁷⁶.

67 – Viz poznámka pod čarou 30 výše.

68 – Komise odkazuje na články 4 až 7 směrnice 2004/38 a na body 78 a 79 rozsudku Soudního dvora ESVO ze dne 22. července 2013, Wahl, E-15/12, EFTA Court Report.

69 – Komise zde odkazuje na rozsudky ze dne 2. února 1989, Cowan (186/87, EU:C:1989:47, body 14 až 17) a ze dne 25. dubna 2012, Granville, E-13/11, EFTA Court Report, bod 37.

70 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

71 – Rozsudek ze dne 12. března 2014 (C-456/12, EU:C:2014:135).

72 – Rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 26. července 2016, Jabbi v. norská vláda, E-28/15, EFTA Court Report, body 66 až 77. Komise rovněž odkazuje na rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 24. listopadu 2014, Island v. Gunnarsson, E-27/13, body 79 až 82.

73 – Druhý bod odůvodnění Dohody o EHP.

74 – Čtvrtý bod odůvodnění.

75 – Patnáctý bod odůvodnění.

76 – Rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 26. července 2017, Jabbi v. norská vláda, E-28/15, EFTA Court Report, body 68 a 70.

77. Komise proto dospěla k závěru, že by měly být respektovány zásady uvedené v rozsudku Petruhhin, přičemž uvedla, že islandské orgány mají k dispozici nástroj, který odpovídá evropskému zatýkácímu rozkazu⁷⁷, konkrétně Dohodu o postupu předávání. Komise má za to, že chorvatské orgány jsou povinny informovat Island o tom, že jim byla doručena žádost Ruska o vydání, a umožnit tak Islandu, aby požádal o navrácení této osoby, pokud je Island schopen vést trestní stíhání proti svému státnímu příslušníkovi na základě Dohody o postupu předávání. Chorvatsko musí dát přednost této žádosti⁷⁸. Po jejím doručení je Chorvatsko povinno poslat I. N. zpět na Island.

IV. Analýza

A. Identifikace klíčových aspektů sporu ve víceúrovňovém právním systému

78. Úvodem je užitečné zdůraznit, že ve věci v původním řízení hraje roli sedm právních systémů. Tři vnitrostátní právní systémy, konkrétně právní systém Islandu, Chorvatska a Ruska, a tři mezinárodní, Evropské unie, Rady Evropy a Evropského hospodářského prostoru, souběžně s univerzálními právními nástroji systému mezinárodního práva veřejného, jako je Ženevská úmluva o právním postavení uprchlíků⁷⁹. Tyto systémy se vzájemně překrývají v řadě soustředných kruhů, přičemž žádný z nich nemá převahu nad ostatními, kromě výjimečného případu, že by některý z nich, s výjimkou Ruska nebo Islandu, narušil přednost, jednotu a účinnost unijního práva⁸⁰.

79. Nicméně žádný takovýto problém ve věci v původním řízení přímo nevzniká. Supranacionální právní řád charakteristický pro EU tak není jako další ústavní řád na hierarchicky vyšší nebo nižší úrovni než předkládající soud⁸¹ nebo kterýkoli jiný z překrývajících se právních řádů. Tyto působí synergicky a vzájemně se ovlivňují⁸².

80. Stručně řečeno, pokud jde o vzájemné uspořádání těchto právních systémů – těchto mnoha právních řádů, které tvoří právní rámec projednávané věci – platí, že každý z těchto systémů má vnitřní hierarchickou strukturu, společně ale jednotný hierarchický celek tvoří.

81. První úkol Soudního dvora proto spočívá v identifikaci právních norem, které mu umožní odpovědět na předběžné otázky v kontextu toho, co bylo popsáno jako víceúrovňová spolupráce evropských ústavních soudů⁸³, a to konkrétně Soudního dvora, Evropského soudu pro lidská práva a v projednávané věci Nejvyššího soudu Chorvatska⁸⁴. Ve věci v původním řízení se z tohoto tria stalo ve skutečnosti kvarteto, protože při řešení tohoto sporu hraje důležitou roli i Soudní dvůr ESVO a jeho judikatura.

77 – Viz poznámka pod čarou 34 výše.

78 – Komise zde odkazuje na rozsudky ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 49), a ze dne 10. dubna 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222).

79 – Viz poznámka pod čarou 10 výše.

80 – Viz rozsudek ze dne 26. února 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, zejména body 58 a 59). Viz nedávno rozsudek ze dne 29. července 2019, Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625, bod 21).

81 – Pernice, I., „Multilevel Constitutionalism and the Crisis of Democracy in Europe“ 11 (2015), *European Constitutional Law Review* s. 541, s. 544 a 545.

82 – Viz Lenaerts, K., „The European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union: Creating Synergies in the Field of Fundamental Rights Protection“, 1 (2018) *Il Diritto dell'Unione Europea*, s. 9, a projev na stejné téma přednesený na Právnické fakultě Sofijské univerzity dne 23. března 2018.

83 – Voßkuhle, A; Multilevel Cooperation of the European Constitutional Court 'Der Europäische Verfassungsgerichtsverbund' 6 (2010), *European Constitutional Law Review*, s. 175.

84 – Pokud jde o ústavní soudy členských států v tomto paradigmatu, viz Popelier, P., Mazmanyan, A. a Vandenbruwaene (vydavatelé), *The Role of Constitutional Courts in Multilevel Governance*, Intersentia, 2013.

82. I když ve Smlouvě o FEU neexistuje žádné výslovné ustanovení, které by odpovídalo článku 6 Dohody o EHP⁸⁵, Soudní dvůr poté, co poukázal na skutečnost, že jedním ze základních cílů Dohody o EHP je rozšířit vnitřní trh vytvořený v rámci EU na smluvní státy ESVO, konstatoval, že několik ustanovení Dohody o EHP směřuje k „zajištění co nejjednotnějšího výkladu této dohody v celém EHP [...]. Je na Soudním dvoru, aby v tomto rámci zajistil, že pravidla Dohody o EHP, která jsou v podstatě totožná s pravidly Smlouvy, budou v členských státech vykládána jednotným způsobem.“⁸⁶ Tato takzvaná zásada homogenity posiluje postavení EHP ve víceúrovňovém ústavním pořádku, který je v projednávané věci analyzován⁸⁷.

83. Klíčovými částmi sporu, na jejichž řešení je třeba se zaměřit, jsou: (1) rozsah práva pohybu a přijímání služeb a zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti, které jsou zaručeny jak podle Smlouvy o FEU (články 56 a 18)⁸⁸, tak podle Dohody o EHP (články 36 a 4); (2) objektivní odůvodnění jasně omezení tohoto práva; (3) právní normy a skutkové okolnosti, které jsou relevantní pro objektivní odůvodnění za okolností věci v původním řízení, včetně pravidel vyplývajících ze společného evropského azylového systému, role vzájemné důvěry a mezinárodní dohody, kterou je Dohoda o postupu předávání; (4) zajištění základních práv I. N. nebýt vystaven nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo zjevnému odepření spravedlnosti, která jsou chráněna články 6 a 13 EÚLP a články 4, 19 a 47 Listiny⁸⁹.

B. Určení relevantních právních norem

1. Svoboda přijímat služby

a) Článek 36 Dohody o EHP a článek 4 Dohody o EHP

84. Pokud jde o určení právních norem, na základě dokumentů, které byly předloženy Soudnímu dvoru na jednání a jež se týkají činností I. N. po vstupu na chorvatské území, tedy konkrétně jeho dovolené (bod 48 výše), lze vycházet z toho, že byl příjemcem služeb ve smyslu článku 36 Dohody o EHP upravujícího volný pohyb služeb. Soudní dvůr rozhodl, že článek 36 této Dohody „je obdobný jako článek 56 SFEU“, a omezení článku 56 SFEU „musí být tudíž v podstatě považováno i za porušení

85 – V prvním znění Dohody o EHP se takovéto ustanovení nacházelo (čl. 104 odst. 1). Nicméně, v posudku vydaném na základě druhého pododstavce čl. 228 odst. 1 Smlouvy – Návrh dohody mezi Společenstvím, na jedné straně, a státy Evropského sdružení volného obchodu, na straně druhé, týkající se vytvoření Evropského hospodářského prostoru (posudek 1/91, EU:C:1991:490), Soudní dvůr prohlásil toto ustanovení za neslučitelné s unijním právem. Viz Baudenbacher, C. „The EFTA Court: Structure and Tasks“ v *The Handbook of EEA Law* Springer, 2016, s. 179, s. 188.

86 – Rozsudek ze dne 23. září 2003, Ospelt a Schlössle Weissenberg (C-452/01, EU:C:2003:493, bod 29). Viz z novější doby například rozsudky ze dne 20. října 2011, Komise v. Německo (C-284/09, EU:C:2011:670, bod 95); ze dne 19. července 2012, A (C-48/11, EU:C:2012:485, bod 22), a ze dne 11. září 2014, Essent Belgium (C-204/12 až C-208/12, EU:C:2014:2192, bod 72 a citovaná judikatura). Pokud jde o judikaturu Tribunálu, viz rozsudek ze dne 22. ledna 1997, Opel Austria (T-115/94, EU:T:1997:3).

87 – Neexistenci hierarchie mezi vzájemně se překrývajícími sférami potvrzují komentáře v tom smyslu, že Soudní dvůr ESVO přikládá ve srovnání se Soudním dvorem větší význam právu na spravedlivý proces podle článku 6 EÚLP. Viz například Baudenbacher, B., „The EFTA Court and the Court of Justice of the European Union: Coming in Parts But Winning Minds“ v *The Court of Justice and the Construction of Europe: Analyses and Perspectives on Sixty Years of Case-law* T. M. C. Asser Press (2013) s. 183, s. 198, odkazující na komentář uvedený v blogu, jehož autorem je Serrr, E. B. a týká se rozsudku ze dne 8. prosince 2011, KME Germany a další v. Komise (C-272/09 P, EU:C:2011:810), a rozsudku ze dne 8. prosince 2011, Chlakov v. Komise (C-386/10 P, EU:C:2011:815).

88 – Článek 45 Listiny rovněž chrání právo občanů Evropské unie na volný pohyb a pobyt v rámci Unie.

89 – Dalšími relevantními evropskými právními předpisy jsou Evropská úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech (ETS č. 030), která vstoupila v platnost dne 12. června 1962. Obě tyto dohody Rusko ratifikovalo a druhý dodatkový protokol k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci v trestních věcech (ETS č. 182) vstoupil ve vztahu k Rusku v platnost dne 1. ledna 2020. Pod záštitou Rady Evropy existuje rovněž Evropská úmluva o předávání odsouzených osob (ETS č. 112).

uvedeného článku 36.⁹⁰ Soudní dvůr rovněž konstatoval, že znění článku 4 Dohody o EHP je téměř totožné jako znění článku 18 SFEU, a proto je uvedený článek a článek 18 SFEU „třeba vykládat jednotně“⁹¹. Je třeba připomenout, že I. N. byl diskriminován na základě státní příslušnosti, pokud jde o ochranu před vydáním během přijímání služeb v oblasti cestovního ruchu.

85. Je důležité poukázat na skutečnost, že Soudní dvůr ESVO použil rozhodnutí Soudního dvora ve věci Cowan⁹², když konstatoval existenci práva přijímat služby⁹³, přičemž v tomto kontextu vyvstala problematika zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti. Toto je možné přenést na věc v původním řízení, v níž má toto právo posoudit Soudní dvůr, a nikoli Soudní dvůr ESVO.

86. Ve skutečnosti bylo omezení práva I. N. přijímat služby v oblasti cestovního ruchu mnohem závažnější (uložení vazby za účelem vydání během dovolené), než tomu bylo ve věci, v níž byl vydán rozsudek Cowan⁹⁴. Ve věci Cowan šlo o vyloučení z účasti na fondu, který měl zajistit odškodnění za napadení během dovolené, k němuž ovšem došlo až po dovolené.

87. Kromě toho, jak na jednání uvedl KÚE, skutečnost, že k omezení došlo v souvislosti s použitím trestního práva, není relevantní (bod 47 výše), protože judikatura Soudního dvora nerozlišuje mezi omezeními vyplývajícími z občanského, správního nebo trestního práva. K tomu bych chtěl dodat, že před vstupem Dohody o EHP v platnost judikatura konstatovala, že pravidla trestního práva mohou způsobovat omezení volného pohybu⁹⁵ a zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti v souvislosti s trestním řízením již Soudní dvůr použil⁹⁶.

88. Pro úplnost dodávám, že na rozdíl od toho, co na jednání tvrdilo Norsko (bod 55 výše), nemají soudy členských států monopol na určování toho, které svobody se daná věc týká, přičemž z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že přísluší Soudnímu dvoru, aby předkládajícímu soudu poskytl veškeré informace, které jsou z pohledu unijního práva podstatné, aby mohl rozhodnout o sporu, který mu byl předložen⁹⁷.

89. V odpovědi na předběžné otázky proto budu odkazovat na články 36 a 4 Dohody o EHP (viz bod 124 níže).

b) Článek 21 SFEU není ve věci v původním řízení relevantní

90. Vzhledem k tomu, že články 36 a 4 Dohody o EHP byly identifikovány jako klíčové relevantní právní normy, lze diskusi o tom, zda jsou práva, která občanům EU zaručuje článek 21 SFEU, přenositelná na státní příslušníky států EHP, uzavřít, a to bez ohledu na názory na tyto otázky vyplývající z vyjádření⁹⁸. Jak na jednání uvedl zástupce KÚE, článek 21 SFEU nemůže vést k omezení práva na volný pohyb, které existuje již podle Dohody o EHP (bod 47 výše).

90 – Rozsudek ze dne 11. prosince 2014, Komise v. Španělsko (C-678/11, EU:C:2014:2434, bod 66). Viz rovněž například rozsudek ze dne 6. října 2009, Komise v. Španělsko (C-153/08, EU:C:2009:618, bod 48): „Vzhledem k tomu, že ustanovení článku 36 Dohody o EHP mají tentýž právní dosah jako v podstatě totožná ustanovení článku 49 ES“ (nyní článek 56 SFEU), lze závěry týkající se článku 49 ES, včetně odůvodnění diskriminace, použít *mutatis mutandis*.

91 – Rozsudek ze dne 11. září 2014, Essent Belgium (C-204/12 až C-208/12, EU:C:2014:2192, bod 123 ve spojení s bodem 72). Soudní dvůr odkázal na rozsudky ze dne 1. dubna 2004, Bellio F.lli (C-286/02, EU:C:2004:212, body 34 a 35) a ze dne 10. dubna 2008, Komise v. Portugalsko (C-265/06, EU:C:2008:210, bod 30).

92 – Rozsudek ze dne 2. února 1989 (186/87, EU:C:1989:47).

93 – Rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 25. dubna 2002, Granville, E-13/11, EFTA Court Report, bod 37.

94 – Rozsudek ze dne 2. února 1989 (186/87, EU:C:1989:47).

95 – Rozsudek ze dne 24. listopadu 1993, Keck a Mithouard (C-267/91 a C-268/91, EU:C:1993:905).

96 – Například rozsudek ze dne 10. července 1984, Kirk (63/83, EU:C:1984:255).

97 – Viz například nedávný rozsudek ze dne 8. května 2019, Związek Gmin Zagłębia Miedziowego (C-566/17, EU:C:2019:390, bod 44).

98 – Viz body 38, 40, 55 až 56, 61 75 výše.

91. Bez ohledu na to, jaké postavení mají práva vyplývající z článku 21 SFEU v právu ESVO, což je otázka, kterou bude Soudní dvůr ESVO brzy znovu posuzovat (viz bod 56 výše)⁹⁹, nemá toto žádný vliv na výsledek sporu v původním řízení¹⁰⁰. Stačí uvést, že je zřejmě namístě skepse, pokud jde o relevantnost judikatury Soudního dvora, která se opírá pouze o článek 21 SFEU, jejíž ukázkou uvedla Komise v bodě 75 výše, protože článek 21 SFEU se stal součástí Smluv na základě Lisabonské smlouvy z roku 2007, tedy dlouho po 1. lednu 1994, kdy vstoupila v platnost Dohoda o EHP¹⁰¹.

2. Objektivní odůvodnění

a) Zabránění beztrestnosti je objektivním odůvodněním omezení svobody přijímat služby

92. Právo volného pohybu služeb v oblasti cestovního ruchu platí s výhradou objektivních důvodů podle práva EHP¹⁰², stejně jako podle článku 56 SFEU. Může se Chorvatsko odvolávat na zabránění beztrestnosti jako na objektivní důvod pro omezení práva I. N. na volný pohyb podle článku 36 Dohody o EHP při jeho zadržení za účelem vydání, pokud se stejným způsobem nezachází i s chorvatskými státními příslušníky?

93. Teprve zde začíná být rozsudek ve věci Petruhhin¹⁰³ relevantní pro věc v původním řízení, přestože byl zřejmě klíčovým prvkem v řízení před chorvatskými soudy a ovlivnil tak, možná až nadměrně, obsah spisu.

94. Soudní dvůr v rozsudku ve věci Petruhhin konstatoval, že na zabránění nebezpečí beztrestnosti osoby, která spáchala trestný čin, musí být v zásadě nahlíženo tak, že „má legitimní charakter v unijním právu“¹⁰⁴, a toto zásadní schválení zabránění nebezpečí beztrestnosti jako odůvodnění omezení volného pohybu bylo potvrzeno a v následujících rozsudcích ve věcech Piscioti¹⁰⁵ a Raugevicius¹⁰⁶.

95. Zdá se, že v souladu s požadavkem homogenity mezi právem EHP a unijním právem by Chorvatsko mělo mít možnost odvolat se, pokud jde o zadržení a vydání I. N., na zabránění nebezpečí beztrestnosti. Vzhledem k tomu, že omezení volného pohybu mohou být odůvodněna trestním právem, nebylo by logické, aby se členský stát nemohl při jejich odůvodnění odvolat na úvahy, které rovněž vyplývají z použití trestního práva.

99 – Viz původně rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 26. července 2016, věc E-28/15, Jabbi v. norská vláda, EFTA Court Report. I. N. nevznesl specifickou námitku na základě směrnice 2004/38, jako je porušení práva vstupu podle článku 5 této směrnice, které posuzoval Soudní dvůr ESVO ve svém rozsudku ze dne 22. července 2013, Wahl, E-15/12, EFTA Court Report. Směrnici 2004/38 se proto dále nebudou zabývat, kromě konstatování, že jako právní norma sekundárního práva musí být vykládána v souladu s právní normou primárního práva, kterou je článek 36 Dohody o EHP. Viz rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 23. ledna 2012, STX Norway Offshore AS a další v. Norský stát, E-2/11, EFTA Court Report, bod 34.

100 – Stranou je možné ponechat i aktuální diskusi o tom, zda je možné oddělit občanství od státní příslušnosti k členskému státu. Viz například Nic Shuibhine, N., „The Territory of the Union in EU citizenship Law: Charting a Route from Parallel to Integrated Narratives“ (2019) *Yearbook of European Law* 1.

101 – Zde mám na mysli rozlišování v právu EHP mezi judikaturou Soudního dvora vydanou před datem Dohody o EHP, která se použije na ustanovení Dohody o EHP, která jsou „v podstatě totožná s odpovídajícími pravidly Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství“ (článek 6 Dohody o EHP), a judikaturou Soudního dvora vydanou po datu podpisu Dohody o EHP. Kontrolní úřad ESVO a Soudní dvůr ESVO jsou pouze povinny „řádně zohlednit zásady stanovené příslušnými rozsudky“ Soudního dvora [čl. 3 odst. 2 Dohody mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora (Úř. věst. 1994, L 344, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3)].

102 – Rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 19. dubna 2016, Holship Norge AS v. Norsk Transportarbeiderforbund, E-14/15, EFTA Court Report, bod 121.

103 – Rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).

104 – Tamtéž bod 37.

105 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 47).

106 – Rozsudek ze dne 13. listopadu 2018 (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 32). Soudní dvůr varoval před nebezpečím beztrestnosti rovněž ve své judikatuře týkající se omezení při používání evropského zatýkácího rozkazu a nebezpečí vystavení nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu. Viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Podmínky ve vězeňských zařízeních v Maďarsku) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, body 85 a 86).

96. Tato otázka se však liší od otázky, zda dosavadní úkony chorvatských orgánů za všech okolností věci v původním řízení „mohou být odůvodněn[y] objektivními důvody [...] nezbytn[ými] pro ochranu zájmů, které mají zaručit, a pouze v rozsahu, v němž těchto cílů nemůže být dosaženo méně omezujícími opatřeními“¹⁰⁷.

b) Neexistence vzájemné důvěry v právu EHP není na překážku použití judikatury ve věci Petruhhin

97. Zaprvé souhlasím s argumenty, které na jednání uvedlo Norsko, že zásada vzájemné důvěry, tak jak se v Evropské unii vyvinula od přijetí Lisabonské smlouvy v roce 2007, se v právu EHP neuplatňuje. Bez ohledu na povahu *sui generis* právního řádu EHP, na blízkost vztahů mezi členskými státy ESVO a EU, kterou v bodě 44 výše popisuje KÚE, jakož i na ustanovení Dohody o EHP o privilegovaném vztahu EHP a EU, na která v bodě 76 výše odkazuje Komise, skutečností zůstává, že koncept vzájemné důvěry byl před Lisabonskou smlouvou teprve ve své počáteční fázi¹⁰⁸. Jak v bodě 59 výše uvádí Norsko, čl. 3 odst. 2 SEU nemá v Dohodě o EHP žádné odpovídající ustanovení.

98. S Norskem však nesouhlasím, pokud jde o jeho tvrzení, že jelikož se Soudní dvůr ve věci Petruhhin opíral o využití evropského zatýkacího rozkazu jako alternativy k vydání, která v menší míře omezuje volný pohyb, měl v úmyslu konstatovat, že použití evropského zatýkacího rozkazu je *jedinou* přijatelnou alternativou, na kterou se obviněný může odvolat, pokud členský stát jako odůvodnění pro omezení volného pohybu uvádí zabránění beztrestnosti.

99. Toto potvrzuje i rozsudek vydaný ve věci Pisciotti, v němž se na rozdíl od rozsudku ve věci Petruhhin neodkazuje na ustanovení rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu¹⁰⁹ v souvislosti se vzájemnou spoluprací (porovnej argumentaci Norska, která je uvedena v bodech 57 až 59 výše). V rozsudku ve věci Pisciotti byl kladen důraz spíše na dostupnost mechanismu, s jehož pomocí by bylo možné obviněného účinně trestně stíhat. Soudní dvůr uvedl následující:

„V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že je prvořadá výměna informací s členským státem, jehož je dotyčná osoba státním příslušníkem, s cílem případně poskytnout orgánům tohoto členského státu, možnost vydat evropský zatýkací rozkaz *za účelem stíhání*. Pokud tedy členský stát, do něhož se přemístil občan Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, obdrží žádost o vydání od třetí země, se kterou prvně uvedený členský stát uzavřel dohodu o vydávání, je povinen informovat členský stát, jehož je uvedený občan státním příslušníkem, a případně mu na jeho žádost předat tohoto občana v souladu s ustanoveními rámcového rozhodnutí 2002/584, *pokud je tento členský stát podle svých vnitrostátních právních předpisů příslušný ke stíhání této osoby za činy spáchané mimo své území* (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, body 48 a 50).“¹¹⁰

100. Podle mého názoru proto důraz v uvedeném rozsudku spočíval na dostupnosti alternativy, která zabraňuje beztrestnosti ve stejné nebo podobné míře jako vydání. V bodech 119 až 123 níže se budu zabývat otázkou, zda jednání Islandu tento požadavek splňuje.

107 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 48 a citovaná judikatura).

108 – Pro získání celkového přehledu viz Brouwer, E., „Mutual Trust and the Dublin Regulation: the Protection of Fundamental Rights in the EU and the Burden of Proof“ 9 (2013) *Utrecht Law Review* s. 135.

109 – Toto platí rovněž pro rozsudek ze dne 13. listopadu 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898), který se týkal žádosti třetího státu o vydání k výkonu trestu odnětí svobody uloženého občanovi EU, který využil svého práva volného pohybu.

110 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska. Rozsudek ze dne 10. dubna 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 51).

c) *Vzájemná důvěra a společný evropský azylový systém*

101. Uznávám sice, že podle podmínek o přistoupení Chorvatska k Evropské unii je jeho účast na schengenském *acquis* pouze částečná (bod 15 výše)¹¹¹, Chorvatsko se nicméně podílí na společném evropském azylovém systému. Chorvatsko tak je nejen účastníkem nařízení Dublin III¹¹² (čehož důsledky posoudil Soudní dvůr ve svém rozsudku ve věci A. S.¹¹³) a nařízení o Eurodacu¹¹⁴, nýbrž provedlo a pravidelně uplatňuje směrnici 2011/95¹¹⁵, směrnici o řízeních¹¹⁶ a směrnici o přijímání¹¹⁷. Je proto vázáno článkem 80 SFEU, podle něhož se provádění společné evropské azylové politiky „řídí zásadou solidarity“.

102. Širšími souvislostmi účasti na nařízení Dublin III, které platí jak pro členské státy, tak i pro státy přidružené k Schengenské úmluvě, se zabývala generální advokátka Sharpston ve svém stanovisku ve věci A. S. a Jafari¹¹⁸. Uvedla následující:

„SEAS byl koncipován v kontextu umožňujícím předpokládat, že *všechny* státy, které se na něm podílejí, *ať jde o členské státy nebo třetí státy*, dodržují základní práva, včetně práv, jejichž základem je Ženevská úmluva a protokol z roku 1967, jakož i EÚLP, [...] a že si členské státy mohou v tomto ohledu vzájemně důvěřovat [...]. ‚Právě z důvodu této zásady vzájemné důvěry přijal unijní [normotvůrce] [nařízení Dublin II] s cílem racionalizovat posuzování žádostí o azyl a zabránit zahlcení systému povinností státních orgánů zabývat se několikanásobnými žádostmi podanými stejným žadatelem, zvýšit právní jistotu, pokud jde o určování státu odpovědného za posouzení žádosti o azyl, a vyhnout se tak systému »forum shopping«, přičemž hlavním cílem toho všeho je zrychlení posuzování žádostí v zájmu jak žadatelů o azyl, tak zúčastněných států.‘ [...] Tyto aspekty směřují k samotné podstatě ‚prostoru svobody, bezpečnosti a práva‘ [...] a zejména SEAS, který je založen na vzájemné důvěře a předpokladu dodržování práva Evropské unie, a zejména základních práv ostatními členskými státy [...].“¹¹⁹

103. Pokud jde o Island, tehdejší Evropské společenství uzavřelo v roce 2001 s Norskem a Islandem dohodu o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané na Islandu nebo v Norsku¹²⁰. Z toho vyplývá, jak zdůraznilo Chorvatsko v bodě 68 výše, že se Island podílí na systémech Dublin III a Eurodac¹²¹ a na základě mezinárodní dohody se účastní i činnosti Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu; KÚE v bodě 47 výše přitom rovněž uvedl, že v islandském právu se odkazuje na článek 15 směrnice 2011/95.

111 – Toto se může brzy změnit. Viz sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o ověření plného uplatňování schengenského *acquis* Chorvatskem COM(2019)497 final.

112 – Viz poznámka pod čarou 5 výše.

113 – Rozsudek ze dne 26. července 2017, A. S. (C-490/16, EU:C:2017:585).

114 – Viz poznámka pod čarou 7 výše.

115 – Viz poznámka pod čarou 7 výše.

116 – Viz poznámka pod čarou 7 výše.

117 – <https://www.asylumineurope.org/reports/country/croatia/annex-i-transposition-ceas-national-legislation>.

118 – C-490/16 a C-646/16, EU:C:2017:443.

119 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska. Tamtéž bod 123. Generální advokátka odkazovala na body 2, 3, 19 a 39 odůvodnění nařízení Dublin III a na rozsudky ze dne 21. prosince 2011, N. S. a další (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865); ze dne 6. června 2013, MA a další (C-648/11, EU:C:2013:367), a ze dne 10. prosince 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813). Uvnitř citovaný text pochází z rozsudku ve věci Abdullahi, bod 53.

120 – Rozhodnutí Rady 2001/258/ES (Úř. věst. 2001, L 93, s. 38; Zvl. vyd. 19/04, s. 76). Viz rovněž článek 1 dohody uvedené v poznámce pod čarou 6 výše.

121 – Viz poznámky pod čarou 6 a 7 výše.

104. Tyto faktory ve spojení s širší účastí Islandu jako státu přidruženého k Schengenské úmluvě na schengenském *acquis*¹²², zavazují Chorvatsko a Island k vzájemné důvěře, pokud jde o rozhodnutí přijatá v rámci působnosti společné evropské azylové politiky a zejména nařízení Dublin III.

105. Je třeba zdůraznit, že vzájemná důvěra se podle judikatury Soudního dvora neomezuje na důvěru v respektování základních práv žadatelů o azyl a v řádné uplatňování Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků¹²³. Vztahuje se na unijní právo obecně¹²⁴, přičemž se předpokládá, že nařízení Dublin III se na Islandu uplatňuje správně, nebo jak uvedl KÚE (bod 47 výše), musí existovat domněnka, že posouzení azylu ze strany Islandu bylo správné, protože se sám prohlásil za příslušný stát podle kapitoly III dublinského nařízení a své rozhodnutí na jednání rozhodně obhajoval (bod 51 výše). Tento přístup je rovněž v souladu s prioritami a organizačními požadavky systému Dublin III, tak jak je vysvětlila generální advokátka Sharpston ve svém stanovisku, které bylo citováno v bodě 102 výše (racionalizace posuzování žádostí o azyl; zabránění zahlcení; zvýšení právní jistoty; vyhnutí se systému „forum shopping“).

106. Soudní dvůr sice doposud roli fungování vzájemné důvěry v rámci nařízení Dublin III utlumoval pouze za účelem zajištění základních práv žadatelů o azyl¹²⁵. Bylo by axiomatické, pokud by vzájemná důvěra mohla být podle nařízení Dublin III snížena, s tím výsledkem, že by tato práva byla odňata.

107. To znamená, že Chorvatsko právem v bodě 68 výše tvrdí, že je třeba vycházet z toho, že Island dodržuje pravidla EU týkající se azylu a mezinárodní ochrany a že se při řešení případu I. N. uplatní všechny mechanismy spolupráce existující mezi oběma uvedenými státy¹²⁶. Vzájemná důvěra v rámci společného evropského azylového systému je tím *druhem* vzájemné důvěry, který je nutno zohlednit při posuzování odpovědi Chorvatska na dosavadní žádosti Islandu z hlediska zásad vyplývajících z rozsudku ve věci Petruhhin, spíše než vzájemnou důvěru v rámci spolupráce v trestních věcech podle unijního práva nebo v rámci rozšíření a rozvoje pravidel dobré víry, která jsou vlastní Dohodě o EHP. Podle šestého bodu odůvodnění protokolu (č. 19) o schengenském *acquis*¹²⁷ je třeba s Islandem a Norskem zachovat „zvláštní vztah“.

108. K tomu je třeba dodat, že vzájemná důvěra, kterou je Chorvatsko povinno chovat k Islandu, není nijak dotčena skutečností, že I. N. získal islandskou státní příslušnost. Zprvte dokumenty vydané Islandem, jimiž byl I. N. udělen status uprchlíka, byly v době, kdy překračoval chorvatské hranice, stále platné. Zadruhé I. N. nemohl požádat o azyl ani podle chorvatského práva (body 35 a 67 výše), ani podle nařízení Dublin III¹²⁸, protože již získal azyl v účastnickém státě. Zatřetí udělení azylu na

122 – To tvoří zejména Dohoda o přidružení k schengenskému *acquis*, poznámka pod čarou 4 výše, a zahrnuje například Schengenskou dohodu ze dne 14. června 1985, poznámka pod čarou 21 výše, a až na výjimky i úmluva podepsaná dne 19. června 1990 v Schengenu mezi Belgickým královstvím, Spolkovou republikou Německo, Francouzskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím a Nizozemským královstvím k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985, poznámka pod čarou 16 výše; nařízení Rady (ES) č. 574/1999 ze dne 12. března 1999, kterým se určují třetí země, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic členských států vízum (Úř. věst. 1999, L 72, s. 2; Zvl. vyd. 19/01, s. 121), [nyní nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni] (Úř. věst. 2018, L 303, s. 39); nařízení Rady (ES) č. 1683/95 ze dne 29. května 1995, kterým se stanoví jednotný vzor víz (Úř. věst. 1995, L 164, s. 1; Zvl. vyd. 19/01, s. 13).

123 – Viz poznámka pod čarou 10 výše. Viz obecně Lawunmi, D., „*The Dublin Regulation and the Charter: an impetus for change*“ v Peers, S., a další (vydavatelé) *The EU Charter of Fundamental Rights: a Commentary*, druhé vydání, Hart Publishing, 2020 (brzy vyjde).

124 – Viz například rozsudek ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, bod 81).

125 – Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 21. prosince 2011, N. S. a další (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865) a jeho interakce s rozsudkem ESLP ze dne 21. ledna 2011, M. S.S v. Belgie a Řecko, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609. Viz z nedávné doby rozsudek ze dne 19. března 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218).

126 – Chorvatsko podle všeho právem tvrdí, že je vázáno ustanoveními kapitoly II o vzájemné pomoci v trestních věcech Úmluvy k provedení Schengenské dohody, poznámka pod čarou 16 výše, a to přinejmenším částečně. Viz příloha II Aktu o přistoupení Chorvatské republiky, poznámka pod čarou 20 výše. Island je vázán kapitolou II o vzájemné pomoci v trestních věcech téže Úmluvy na základě části I přílohy A Dohody o přidružení k schengenskému *acquis*, poznámka pod čarou 3 výše.

127 – Viz poznámka pod čarou 17 výše.

128 – Podle čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III, poznámka pod čarou 5 výše, žádost o azyl „posuzuje jediný členský stát“.

Islandu bylo i nadále relevantní z hlediska ochrany I. N. před jednáním, které zakazuje Ženevská úmluva o právním postavení uprchlíků¹²⁹, a rovněž z hlediska zabránění „forum shopping“, což je jeden z hlavních cílů systému Dublin III¹³⁰. Začtvrté status uprchlíka nebyl I. N. odejmut na základě některého z postupů, který pro to stanoví unijní právo¹³¹.

109. Uznávám, že čl. 1 písm. c Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků v pododstavci 3 uvádí situaci, kdy osoba nabyla „novou státní příslušnost a nachází se pod ochranou země své nové státní příslušnosti“, jako jeden z důvodů pro ukončení právního postavení uprchlíka. Nicméně vzhledem k cíli Úmluvy se ztráta uvedeného právního postavení na základě nabytí státní příslušnosti může uplatnit pouze tehdy, „pokud již důvod, na základě něhož bylo právní postavení uprchlíka uděleno, neexistuje, a ochrana již proto není nezbytná nebo odůvodněná.“¹³² Jak dokazuje věc v původním řízení, zvláštnosti administrativního zajištění společného evropského azylového systému vedou k tomu, že právní postavení uprchlíka může zůstat pro zajištění ochrany „nezbytné“, a to i po nabytí nové státní příslušnosti. Právě v tomto kontextu je třeba vykládat čl. 1 písm. c třetí pododstavec Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků, přičemž se jedná o kontext, který brání doslovnému výkladu tohoto ustanovení. Úvod Úmluvy uvádí, že „Spojené národy za různých okolností projevíly svou hlubokou účast v uprchlíky a usilovaly zajistit uprchlíkům *co největší možnost užívat* těchto základních práv a svobod“¹³³.

110. Nic konečně nemůže být v rozporu se základními právy I. N. více než odstranění ochrany, kterou získal prostřednictvím uplatnění nařízení Dublin III Islandem a následným získáním islandské státní příslušnosti.

d) Relevantní normy chránící základní práva I. N.

111. Pokud jde o základní práva, je cílem I. N. vyhnout se vystavení nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu a nespravedlivému soudnímu řízení. V této souvislosti se s I. N., pokud jde o oba uvedené aspekty, zachází jinak než s chorvatským státním příslušníkem, protože chorvatská ústava vydávání státních příslušníků zakazuje.

112. Na tomto místě by mohlo být užitečné zdůraznit, že spor ve věci v původním řízení je příkladem *překrývání* se synergií soustředných kruhů, které vytváří řada dotčených mezinárodních organizací, protože posuzovaná hmotněprávní práva jsou předmětem podobné ochrany ve všech třech právních nástrojích, konkrétně v EÚLP, Listině, a Dohodě o EHP, přestože za jiných okolností mohou být považovány za nástroje, které si vzájemně konkurují. Zákaz nelidského či ponižujícího zacházení je součástí společného evropského ústavního dědictví.

113. Uznávám, že Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že „ačkoli Soudní dvůr ESVO vyjádřil stanovisko, že ustanovení Dohody o EHP ‚mají být vykládána ve světle základních práv‘, aby byl zajištěn soulad mezi právem EHP a unijním právem (mimo jiné viz rozsudek Soudního dvora ESVO ve věci E-28/15 Yankuba Jabbi [2016] bod 81), Dohoda o EHP nezahrnuje ani Listinu základních práv EU, ani žádný jiný odkaz na jiné právní nástroje mající stejný účinek jako Úmluva.“¹³⁴

129 – Viz poznámka pod čarou 10 výše. Podle třetího bodu odůvodnění nařízení Dublin III je tato úmluva zdrojem pro výklad nařízení Dublin III.

130 – Viz stanovisko generální advokátky Sharpston ve věci A. S. a Jafari, citované výše v bodě 102.

131 – Viz směrnice o řízeních, poznámka pod čarou 7 výše.

132 – Kapferer, S. „Cancellation of Refugee Status“ *Legal and Protection Policy Research Series*, UNHCR PPLA/2003/02, březen 2003, s. 36 a 37.

133 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska. Viz poznámka pod čarou 10 výše. Viz rovněž rozsudek ze dne 14. května 2019, M a další (Odnětí postavení uprchlíka) (C-391/16, C-77/17 a C-78/17, EU:C:2019:403, body 78 a 81) o postavení Ženevské úmluvy v unijním právu. V bodě 108 Soudní dvůr rovněž konstatoval, že sekundární unijní právo nemůže být vykládáno v tom smyslu, že by mělo vybízet členské státy k tomu, „aby se vyhýbaly svým mezinárodním závazkům, jak vyplývají z Ženevské úmluvy, tím, že by omezovaly práva“ vyplývající z této Úmluvy.

134 – Rozhodnutí druhé sekce ze dne 5. listopadu 2019, Konkurrenten. NO A. S. v. Norsko, stížnost č. 47341/15, bod 43.

114. Nicméně v kontextu sporu ve věci v původním řízení to prostě není relevantní, protože povinnost soudů smluvních států posoudit před vydáním nebezpečí vystavení nelidskému či ponižujícímu zacházení je zakotvena v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva týkající se článku 3 EÚLP¹³⁵. Napojení na unijní právo a Listinu vyplývá ze skutečnosti, že Soudní dvůr konstatoval, že „zákaz nelidského či ponižujícího zacházení stanovený v článku 4 Listiny odpovídá zakazu zakotvenému v článku 3 EÚLP a v tomto rozsahu jsou jeho smysl a rozsah v souladu s čl. 52 odst. 3 Listiny stejně jako smysl a rozsah, které tomuto zakazu přiznává tato úmluva.“¹³⁶ Úroveň ochrany individuálních základních práv může být zvýšena prostřednictvím širšího rozsahu působnosti Listiny (například, pokud jde o ochranu vlastnictví na základě Listiny, která je zakotvena v článku 17 Listiny, výslovným uvedením duševního vlastnictví), ve věci v původním řízení však takováto situace nevzniká.

115. Napojení na právo EHP je založeno na skutečnosti, že EÚLP je dlouhodobě ustáleným důležitým zdrojem práva EHP, neboť první bod odůvodnění Dohody o EHP uvádí, že EHP bude založen „na míru, demokracii a lidských právech“, to znamená, že smluvní strany Dohody o EHP mají povinnost respektovat základní práva, pokud se tato práva odchylují od práva EHP¹³⁷.

116. Podle unijního práva i podle EÚLP se zákaz vydávání do podmínek nelidského či ponižujícího zacházení vztahuje na každého, bez ohledu na státní příslušnost. Toto je vyjádřeno výrazem „nikdo“ uvedeným v čl. 19 odst. 2 Listiny; toto ustanovení přitom do unijního práva zavádí zásady, které na základě článku 3 EÚLP vypracoval Evropský soud pro lidská práva¹³⁸. Skutečnost, že I. N. nemá občanství Unie, je proto pro uplatnění tohoto materiálního práva z důvodu jeho širokého rozsahu osobní působnosti irelevantní. Článek 19 odst. 2 platí bez ohledu na diskriminaci a občanství Unie¹³⁹.

117. Pokud jde o zákaz vydání k nespravedlivému soudnímu řízení z důvodu systémových nedostatků, které je v rozporu s článkem 47 Listiny, Soudní dvůr ho doposud uznal jen ve vnitroeurospkém kontextu, a jen pokud jde o evropský zatýkácí rozkaz¹⁴⁰. Nicméně, jak jsem uvedl ve svém stanovisku ve věci Minister for Justice and Equality¹⁴¹, Evropský soud pro lidská práva zakazuje smluvním státům vyhoštění osoby, hrozí-li jí v zemi určení skutečné nebezpečí, že bude vystavena zjevnému odepření spravedlnosti v rozporu s článkem 6 EÚLP¹⁴². Zastávám proto názor, že věcná působnost článku 47 Listiny se vztahuje rovněž na situaci, v níž je kdokoli bez ohledu na státní příslušnost¹⁴³ vystaven takovému odepření spravedlnosti ve třetím státě, pokud jeho situace spadá do rozsahu působnosti Listiny. Platí to vzhledem k čl. 52 odst. 3 Listiny, který stanoví, že práva na základě Listiny, která odpovídají právům zaručeným EÚLP, mají být vykládána stejně; EU přitom ponechává prostor pro poskytnutí vyšší úrovně ochrany. Jinými slovy, pokud článek 6 EÚLP brání vyhoštění v případě, že osoba čelí nebezpečí zjevného odepření spravedlnosti, musí to platit i pro článek 47 Listiny.

135 – Viz například rozsudek ESLP ze dne 19. listopadu 2019, TK a SR v. Rusko, (CE:ECHR:2019:1119JUD002849215, body 78, 91 až 96).

136 – Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. února 2017, C. K. a další (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, bod 67).

137 – Rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 19. dubna 2016, Holship Norge AS v. Norsk Transportarbeiderforbund, E-14/15, EFTA Court Report, bod 123.

138 – Viz vysvětlení k čl. 19 odst. 2 Listiny (Úř. věst. 2007, C 303, s. 17).

139 – Usnesení ze dne 6. září 2017, Peter Schotthöfer a Florian Steiner (C-473/15, EU:C:2017:633). Výrok tohoto usnesení odkazuje na občanství, na rozdíl od bodů, v kterých jsou vymezeny právní zásady vyplývající z čl. 19 odst. 2 Listiny. Viz zejména body 22, 24 a 26. V bodě 24 je uveden výraz „osoba“, a ne občan. Pokud jde o navrácení a čl. 19 odst. 2 Listiny, viz rozsudek ze dne 14. května 2019, M a další (Odnětí postavení uprchlíka) (C-391/16, C-77/17 a C-78/17, EU:C:2019:403, bod 95).

140 – Rozsudek ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

141 – C-216/18 PPU, EU:C:2018:517, bod 66.

142 – Rozsudek ESLP, 17. ledna 2012, Othman (Abu Qatada) v. Spojené království (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, bod 258).

143 – Upozorňuji, že zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti uvedený v článku 4 Dohody o EHP nebo v článku 18 SFEU se neomezuje na státní příslušníky států EHP nebo na občany EU, a čl. 21 odst. 2 Listiny tak ani není formulován. V rámci působnosti těchto právních nástrojů je zakázána jakákoli diskriminace.

118. Situace I. N. spadá do rozsahu působnosti Listiny ze dvou důvodů. Zaprvé, jak podle práva EHP, tak i na základě základních práv EU jsou omezení volného pohybu podmíněna respektováním základních práv¹⁴⁴. Zadruhé vzhledem k tomu, že předkládající soud je podle nařízení Dublin II povinen dodržovat požadavek vzájemné důvěry, všechna relevantní ustanovení nařízení Dublin III, jako je například čl. 3 odst. 1 a jeho (implicitní) zákaz více žádostí o azyl, musí být vykládána a uplatňována v souladu s Listinou¹⁴⁵.

V. Relevantní skutkové okolnosti a odpovědi na předložené otázky

119. Na předložené otázky jsem odpověděl ve smyslu bodů 7 až 9 výše, a to na základě právních zásad uvedených v části IV tohoto stanoviska a na základě následujících důležitých skutkových okolností.

120. Z formulace, která byla použita ve druhé otázce, vyplývá, že Island požádal o navrácení I. N. „za účelem zahájení řízení, pro které je vydání požadováno“. Nicméně odpovědi na otázky, které byly Islandu položeny na jednání, objasnily, že sdělení, které vydalo velvyslanectví Islandu v Berlíně dne 24. července 2019, takovouto specifickou žádost neobsahovalo (bod 53 výše). Kromě toho, zmocněnec Islandu na jednání uvedl, že Chorvatsko je povinno poskytnout Islandu dokumenty, které má k dispozici, aby mohly být doručeny nezávislému státnímu zastupitelství na Islandu, které zváží trestní stíhání I. N. na Islandu (bod 50 výše). Ve spise však nejsou žádné doklady o tom, kdy přesně Island podal Chorvatsku tuto žádost a zda se tak vůbec stalo.

121. Neexistuje ani žádná zmínka o tom, zda spor mezi Chorvatskem a Islandem byl předložen společnému výboru založenému podle článku 3 Dohody mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo na Islandu nebo v Norsku¹⁴⁶.

122. Podle mého názoru by proto bylo předčasné, aby Soudní dvůr odpovídal na druhou otázku kladně a uložil Chorvatsku povinnost provést aktivní kroky směřující k propuštění I. N. na základě Dohody o postupu předávání¹⁴⁷. Pokud Island vydá zatýkácí rozkaz¹⁴⁸, bude na chorvatském soudu, aby na základě všech relevantních důkazů posoudil, zda to, co Island navrhuje, poskytuje záruku zabránění beztrestnosti, která je rovnocenná vydání, což je základním kritériem v rozsudku ve věci Petruhhin (body 99 až 100 výše). V důsledku toho omezím svoje posouzení, pokud jde o Dohodu o postupu předávání, na konstatování, že takováto záruka tu zjevně je, a na rozdíl od tvrzení Norska (body 57 až 59 výše) ji neoslabuje neexistence výslovného odkazu na zásadu vzájemné důvěry, protože závaznost ujednání, které vzniklo na základě Dohody o postupu předávání, je dostatečně zabezpečena jinými ustanoveními¹⁴⁹.

144 – Viz rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 19. dubna 2016, *Holship Norge AS v. Norsk Transportarbeiderforbund*; E-14/15, EFTA Court Report, bod 123, jakož i rozsudek ze dne 20. prosince 2017, *Global Starnet* (C-322/16, EU:C:2017:985, bod 44 a citovaná judikatura).

145 – Rozsudek ze dne 19. března 2019, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, bod 78). Vzhledem k tomu, že I. N. není občanem EU a rámcové rozhodnutí o EZR, poznámka pod čarou 34 výše, není v projednávané věci použitelné, nelze základ pro použití Listiny vyplývající z rozsudku ze dne 6. září 2016, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630) přenést na věc v původním řízení.

146 – Poznámka pod čarou 6 výše. Viz obdobně rozsudek ze dne 16. ledna 2018, *E* (C-240/17, EU:C:EU:C:2018:8). Článek 3 Dohody o přidružení k schengenskému *acquis*, poznámka pod čarou 4 výše, a smíšený výbor, který zakládá, může být rovněž relevantní.

147 – Viz poznámka pod čarou 8 výše.

148 – Viz rozsudek ze dne 10. dubna 2018, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 55). V uvedeném rozsudku Soudní dvůr považoval za důležitou skutečnost, že orgány členského státu nikdy nevydaly evropský zatýkácí rozkaz.

149 – Například první, třetí osmý bod odůvodnění, článek 1 a omezené důvody pro neprovedení v článku 4 ve spojení s jeho celkovou podobností s evropským zatýkáčím rozkazem. Viz Dohoda o postupu předávání, poznámka pod čarou 8 výše.

123. Moje odpověď na druhou otázku současně chorvatským soudům v žádném případě nedovoluje, aby v souvislosti s I. N. nejednaly v souladu s rozhodnutím Islandu o udělení azylu ze dne 11. června 2015 (a to i přesto, že jakékoli posouzení podmínek v Rusku provedené chorvatskými soudy se bude týkat současných okolností, a nikoli těch, které panovaly v roce 2015), a to vzhledem k povinnosti vzájemné důvěry mezi Islandem a Chorvatskem, která vyplývá z jejich účasti na společném evropském azylovém systému a zejména na nařízení Dublin III¹⁵⁰.

VI. Závěry

124. Navrhuji proto odpovědět na otázky předložené Vrhovni sud (Nejvyšší soud, Chorvatsko) takto:

- „1) Za okolností věci v původním řízení musí být články 4 a 36 Dohody o EHP vykládány v tom smyslu, že členský stát Evropské unie, který rozhoduje o vydání do třetího státu v případě státního příslušníka státu, jenž není členským státem Evropské unie, který ale je státním příslušníkem státu přidruženého k Schengenské úmluvě, je povinen informovat tento stát přidružený k Schengenské úmluvě o žádosti o vydání. Uvedený členský stát je dále povinen zaslat státu přidruženému k Schengenské úmluvě jakékoli dokumenty, které má k dispozici a jež mohou uvedenému státu přidruženému k Schengenské úmluvě pomoci při rozhodování, zda má proti dotyčnému státnímu příslušníkovi zahájit trestní stíhání a požádat o jeho navrácení. Kromě toho s ohledem na povinnost vzájemné důvěry, která je základem společného evropského azylového systému, včetně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, orgány tohoto členského státu, včetně jeho soudů, nemohou dále jednat v rozporu s udělením azylu, k němuž došlo před nabytím státní příslušnosti tohoto státu přidruženého k Schengenské úmluvě. Toto platí při posuzování nebezpečí, že by státní příslušník státu přidruženého k Schengenské úmluvě mohl v době, kdy probíhá řízení v členském státě, být v případě vydání do třetího státu vystaven nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo by mu byla zjevně odepřena spravedlnost.
- 2) Pokud stát přidružený k Schengenské úmluvě ještě nepodal žádost o vydání, není členský stát povinen aktivně předat státního příslušníka státu přidruženého k Schengenské úmluvě na základě Dohody mezi Evropskou unií a Islandskou republikou a Norským královstvím o postupu předávání mezi členskými státy Evropské unie a Islandem a Norskem. Pokud byla žádost o vydání podána, přísluší soudům členského státu, aby určily, zda žádost o vydání za všech okolností poskytuje záruky zabránění beztrestnosti, které jsou rovnocenné vydání do třetího státu; soudy jsou přitom i nadále povinny jednat v souladu s předchozím udělením azylu ve státě přidruženém k Schengenské úmluvě.“

150 – Viz poznámka pod čarou 6 výše.